

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Företagsekonomiska institutionen
FEKH69
Examensarbete i redovisning
VT14

Komponentavskrivningar

- Normgivarens motiv till införande och företagens incitament till efterlevnad

Författare:

Al Azzawi, Mona 920602-0928

Fajersson, Maria 890202-3541

Nord, Emilie 890426-2808

Handledare:

Thomasson, Anna

Förord

Denna uppsats är skriven på kandidatnivå inom ämnet företagsekonomi. Uppsatsen är författad på Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet under vårterminen 2014.

Vi vill passa på att tacka personer som varit betydande för vårt uppsatsskrivande. Ett stort tack till vår handledare Anna Thomasson som stöttat och hjälpt oss med goda idéer och råd under uppsatsens gång.

Vi vill även rikta ett stort tack till våra respondenter på fallföretagen samt på BFN och SABO. Utan Er hjälp och vilja att ställa upp på intervjuer hade inte vår uppsats blivit den uppsats den formats till att bli idag.

Lund, 4 juni 2014

Emilie Nord

Maria Fajersson

Mona Al Azzawi

Sammanfattning

Titel: Komponentavskrivningar – normgivarens motiv till införande och företagens incitament till efterlevnad

Ämne/Kurs: FEKH69 Företagsekonomi: Examensarbete i redovisning på kandidatnivå, 15 hp

Seminariedatum: 2014-06-04

Författare: Emilie Nord, Maria Fajersson, Mona Al Azzawi

Handledare: Anna Thomasson

Nyckelord: Komponentavskrivningar, K3, fastighetsbranschen, intressentteori, agentteori, positiv redovisningsteori

Syfte: Denna studie ämnar undersöka en normgivares motiv till att införa ett nytt regelverk, användarnas incitament att efterleva regelverket enligt normgivarens avsikt och innebörden av en eventuell skillnad däremellan.

Metod: Studiens syfte kräver en kombination av metoder beroende på vilket perspektiv av regelförändringen som undersöks. Normgivarens motiv undersöks både utifrån en kvantitativ och en kvalitativ ansats, bestående av en intervju och en simulering. Företagens incitament till efterlevnad undersöks utifrån en kvalitativ ansats, bestående av intervjuer med fallföretag.

Teoretisk referensram: Studien tar sin utgångspunkt ur tre teoretiska perspektiv; intressentteori, agentteori och positiv redovisningsteori (PAT).

Empiri: Normgivarens motiv till införandet av regelverket undersöktes genom en intervju med Bokföringsnämnden. Det huvudsakliga motivet visade sig vara höjd kvalitet på redovisningen. En simulering genomfördes för att testa utfallet av regelförändringen och öka författarnas förståelse för behovet av införandet. Fallföretagens incitament till efterlevnad undersöks genom intervjuer.

Slutsatser: Bokföringsnämndens motiv till införandet av komponentavskrivningar var att höja kvaliteten på redovisningen. Studien visar att det finns en risk att företagens incitament till att efterleva regelverket avviker från hur nämnden avsett. Dock har ingen stor skillnad däremellan kunnat påvisas.

Abstract

Title: Komponentavskrivningar – normgivarens motiv till införande och företagens incitament till efterlevnad

Course: FEKH69 Företagsekonomi: Examensarbete i redovisning på kandidatnivå, 15 hp

Seminar date: 2014-06-04

Authors: Emilie Nord, Maria Fajersson, Mona Al Azzawi

Advisor: Anna Thomasson

Key words: Component depreciation, K3, stakeholder theory, agency theory, positive accounting theory

Purpose: This study intends to investigate a standard setter's motive to introduce a new regulatory framework, the users' incentives to comply with the regulations defined in standard donor intent and significance of any difference between.

Methodology: The purpose of the study requires a combination of methods depending on the perspective of the rule change under consideration. The standard setter's motive is examined both with a quantitative and a qualitative approach, consisting of an interview and a simulation. Corporate incentives for compliance are examined from a qualitative approach, consisting of interviews with business cases.

Theoretical perspective: The study is based on three theoretical perspectives; stakeholder theory, agency theory and positive accounting theory (PAT).

Empirical foundations: The standard setter's motive for the implementing the new regulation is studied through an interview with the Accounting Standards Board. The main motive turned out to be a raise of quality in the financial statement. A simulation was conducted to test the outcome of the change of regulation and create a better understanding of the need to implement the regulation. The company's incentive for compliance was examined through interviews.

Conclusions: The Accounting Standards Board's motive for implementing component depreciation was to raise the quality of financial statement. The study shows that there is a risk that the incentives for companies to comply with regulations deviate from what the Board intended. However, no great difference between them could be established.

Förkortningar

BFN: Bokföringsnämnden

BFNAR: Bokföringsnämndens allmänna råd

EMH: Effektiva marknadshypotesen

FAR: Föreningen för auktoriserade revisorer

IAS: International Accounting Standards

IFRS: International Financial Reporting Standards

PAT: Positiv redovisningsteori

RedU 13: Föreningen för auktoriserade revisorer (FAR) uttalande i redovisningsfrågor

SABO: Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag

ÅRL: Årsredovisningslagen

Innehållsförteckning

1. Inledning	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Problemdiskussion	9
1.3 Syfte och problemformulering	10
2. Metod	11
2.1 Val av metod	11
2.2 Val av teori	12
2.3 Val av empiri	13
2.3.1 Simulering	13
2.3.2 Intervjuer	14
2.4 Analys	15
3. Teoretisk referensram	16
3.1 Intressentteori	16
3.1.1 Teorins bakgrund och framväxt	16
3.1.2 Definition av intressent	17
3.1.3 Relationen mellan företag och dess intressenter	19
3.2 Agentteori	20
3.2.1 Teorins bakgrund och framväxt	20
3.3 Positiv redovisningsteori (PAT)	21
3.3.1 Teorins bakgrund och framväxt	21
3.3.2 Teoretiskt perspektiv	22
4. Empiri	24
4.1 Normgivarens motiv till regelförändring och dess utfall	24
4.1.1 Bokföringsnämnden som normgivare	24
4.1.2 Redovisningens syfte	24
4.1.3 Redovisningsprinciper	25
4.1.3.1 Rättvisande bild	25
4.1.3.2 Redovisningens kvalitativa egenskaper	25
4.1.3.3 Försiktighetsprincipen	25
4.1.3.4 Konsekvent tillämpning och jämförbarhet	25
4.1.3.5 Periodiseringsprincipen och matchningsprincipen	26
4.1.4 Bokföringsnämndens motiv till införande av K3-regelverket och komponentavskrivningar	26
4.1.4.1 Bakgrund till införandet av K3-regelverket	26
4.1.4.2 Motiv till införandet av komponentavskrivningar	27
4.1.5 Komponentmetodens utfall på redovisningen	27
4.1.5.1 Avskrivningar och avskrivningsmetoder	27
4.1.5.2 Komponentavskrivning	28
4.1.5.3 Övergång till en komponentmetod	29
4.1.5.4 Simulering	30
4.2 Användarnas incitament och upplevelser	35
4.2.1 Intervju med fallföretag	35
4.2.1.1 Förberedelser	35
4.2.1.2 Generella upplevelser	36
4.2.1.3 Förväntat utfall	36
4.2.1.4 Positiva upplevelser	38
4.2.1.5 Negativa upplevelser	38

5. Analys	40
5.1 Normgivarens motiv till införandet av ett nytt regelverk och dess utfall	40
5.2 Användarnas incitament till efterlevnad av regelverket	41
6. Slutsats	44
7. Förslag till vidare forskning	45
8. Källförteckning	46

1. Inledning

1.1 Bakgrund

För att införande av ett nytt regelverk eller en förändring av ett befintligt ska uppnå normgivarens avsedda utfall, krävs att det finns incitament hos användarna att efterleva regelverket. Saknas ett sådant kan det tänkas finnas en skillnad mellan normgivarens motiv och användarnas incitament till efterlevnad, vilket kan leda till konsekvenser för regelförändringens utfall. En normgivare ansvarar för regelverken som utgör länken mellan företag och dess omgivning. Enligt en intressentteori finns ett ständigt beroende mellan företag och dess omgivande aktörer, vilket beror på företagets ständiga behov av resurser och finansiering. (Freeman & Reed, 1983) En normgivare måste i sin lagstiftning, ta hänsyn till samspelet mellan olika aktörer för att regelverket ska vara väl fungerande.

I Sverige är Bokföringsnämnden (BFN) normgivare för redovisningens regelverk i icke-noterade företag. Inom nämndens ansvarsområde finns bland annat att ansvara för utveckling av god redovisningssed men även att anpassa redovisningens regelverk till dess användare. (BFN, 2012) År 2004 startade BFN utvecklingen av de så kallade K-regelverken. Företag kommer enligt regelverken att klassas inom en av fyra kategorier, K1 till K4, baserat på dess storlek och omsättning. Företagskategorierna K1 och K2 innehåller förenklade regelverk som ska tillämpas av enskilda firmor och mindre företag. Kategorierna K3 och K4 innehåller regelverk som ska tillämpas av större företag och koncerner. Från och med den 31 december år 2013 ska samtliga företag ha gjort en övergång till något av regelverken. (BFN, 2004)

Denna studie avgränsas till övergången till K3. Övergången till regelverket har varit vida debatterat då krav ställs på företag att ändra vissa tillämpade redovisningsmetoder. En av de större förändringarna som övergången innebär för företag, gäller avskrivningar på materiella anläggningstillgångar. De företag som ingår i kategorin K3, kommer efter övergången att tvingas tillämpa en komponentmetod för avskrivningar på materiella anläggningstillgångar. Denna metod innebär att tillgången delas in i komponenter baserat på olikheter i nyttjandeperiod. Därefter skrivs varje komponent av över sin individuella nyttjandeperiod. (Nordlund, Pranhäll & Drefeldt, 2013) Övergången till K3 kommer således att innebära stora förändringar för företag som innehar stora materiella anläggningstillgångar (Abrahamsson, 2013). Som exempel på en tillgång som kan anses bestå av flera komponenter anger BFN en fastighet. (BFN, 2012)

Enligt Eva Sundberg, jurist på Bokföringsnämnden, infördes komponentavskrivningar i syfte att förbättra kvaliteten på redovisningen av materiella anläggningstillgångar. Sundberg menar att det tidigare använda regelverk innehöll förenklingar, vilket leder till sämre kvalitet vad gäller redovisningen. Enligt Sundberg är användarna av den finansiella rapporten de som

främst gynnas av en bättre kvalitet på redovisningen, däribland företagets intressenter.¹ För att BFN:s avsedda utfall av regelverket ska vara möjliga att uppnå är det av stor vikt att det finns incitament hos användarna att tillämpa regelverket på det sätt som nämnden avsett. Den positiva redovisningsteorin (PAT) ger möjlighet att förstå hur företag förhåller sig till redovisningen och vad olika preferenser av redovisningsmetoder baseras på (Deegan & Unerman, 2011, s. 273-274). Således ger teorin ett ramverk för att förstå företagets förhållningssätt till regelverket och dess incitament att tillämpa regelverket.

1.2 Problemdiskussion

Efter BFN:s remiss år 2010 gällande K-regelverken har debatten kring övergångens effekter för företag inom olika branscher tagit fart (Hellman, Pramhäll & Nordlund, 2011). Framförallt har företag inom fastighetsbranschen varit aktiva i debatten. Den kritik som framförts har framförallt berört kravet på införandet av komponentavskrivningar för materiella anläggningstillgångar. Att fastighetsbranschen varit aktiv i just denna debatt kan sannolikt härledas till att företag inom denna bransch innehar stora materiella anläggningstillgångar i form av fastigheter. Byte av avskrivningsmetod skulle därmed innebära stor påverkan på redovisningen. (Abrahamsson, 2013)

Kritik som framförts mot övergången kan bland annat läsas i de remissvar som inkommit till BFN. Fastighetsföretaget Castellum AB ställer sig i sitt remissvar starkt kritiska mot komponentavskrivningar och anser att den administrativa bördan kommer att bli betungande och att de ökande kostnader som övergången medför, inte kan anses vägas upp av ett eventuellt mervärde för företagen. Enligt Castellum AB innehåller det principbaserade regelverket för mycket antaganden och bedömningar. (Danielsson, 2010) Även föreningen Fastighetsägarna Sverige har framfört kritik mot det faktum att kostnaderna för indelning i komponenter får anses oskäligt i relation till det eventuella mervärde som uppstår för fastighetsföretagen (Lennebo, 2010). Övergången till K3 har dock inte enbart medfört kritik. Bland annat ställer sig Bolagsverket och PWC positiva till en övergång till K3-regelverket (PWC, 2012). Även KPMG kan anses positiva till införandet. Företaget menar att en av fördelarna som ett företag kan tillgodogöra sig genom en komponentindelning är att kostnaderna blir mer jämnt fördelade över åren vilket leder till bättre uppföljningsmöjligheter av verksamheten (Hellman, Pramhäll & Nordlund, 2011).

Hellman, Pramhäll och Nordlund (2011) utreder i en artikel den faktiska nyttan av att övergå till en komponentmetod för avskrivningar. Författarna jämför utfallet av en komponentansats med en prestandahöjande ansats, vilken tillämpats före övergången. Den senare innebär att avskrivning görs jämnt över hela tillgångens livstid, vanligen används ett gränsvärde på hundra år. Författarna menar att en indelning i komponenter leder till en mer verklighetsenlig redovisning av företagets resultat. Kostnadsfördelningen kommer att fördelas jämnare än vid

¹ Sundberg, Eva; Jurist BFN. 2014. Intervju 25 april

tillämpning av den prestandahöjande ansatsen. Komponentansatsen leder enligt författarna till väsentligt förbättrad redovisning. De remissvar som kommit till BFN har i princip enbart fokuserat på kostnader under övergången och inte på huruvida komponentansatsen ger en bättre eller sämre avbildning av verkligheten på sikt. (Hellman, Pramhäll & Nordlund, 2011) Enligt Göran Arnell, ordförande i FAR:s policygrupp för redovisning, speglar komponentmetoden hur nyttan av en fastighet förbrukas på ett bättre sätt (FAR, 2013). Ett stort motiv till införandet av komponentavskrivningar är att det hjälper företagen att skapa en verklig bild (PWC, 2012). Företag får i allmänhet anses sträva mot en trovärdig och rättvisande redovisning.

Inför införandet av K3 och komponentavskrivningar har kritiken varit stor, vilket framkommer i diskussionen ovan. Detta leder fram till att författarna av denna studie vill undersöka om det fanns delar i företagens sätt att reagera och resonera som skulle kunna leda till att det finns incitament hos företagen att inte tillämpa redovisningen på det sätt normgivaren avsett. Vilket skulle kunna påverka utfallet och därmed även få effekter för andra parter, så som företags intressenter.

1.3 Syfte och problemformulering

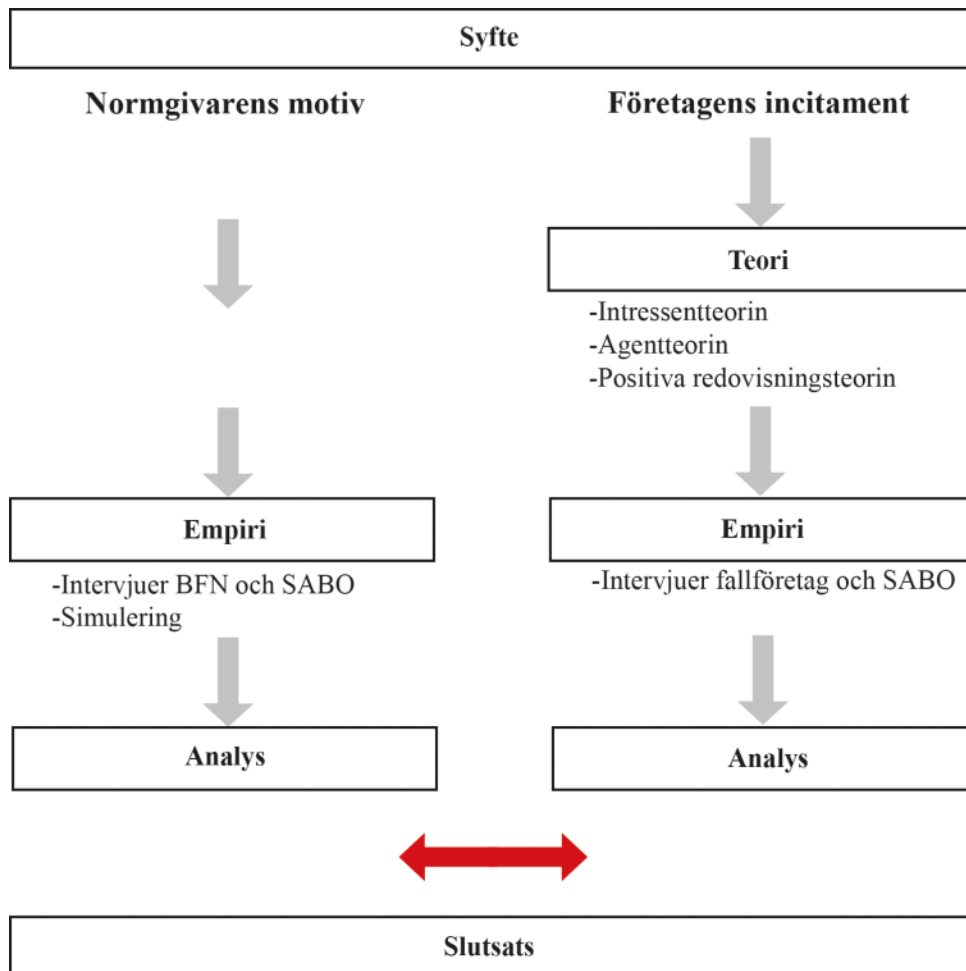
Denna studie ämnar undersöka och analysera den skillnad som kan finnas mellan normgivarens motiv till att införa ett nytt regelverk och användarens incitament till att efterleva regelverket. Den implementering av regelverk som ämnar undersökas är K3 med avseende på komponentavskrivningar, gällande för stora företag.

Således går studiens syfte att dela in i följande delar; normgivarens motiv till införandet av komponentavskrivningar, användarnas incitament till efterlevnad av metoden samt innebörden av en eventuell skillnad däremellan.

2. Metod

I följande avsnitt ges en presentation av den metod som används för undersökning av studiens syfte. Vidare ges en presentation av studiens övergripande struktur och upplägg. Nedan presenteras en bild över hur studien fortsättningsvis kommer att vara strukturerad. Den vänstra sidan avser normgivarens perspektiv på regelförändringen och den högra företagens.

Figur 1. Studiens undersökningsstruktur

2.1 Val av metod

För undersökning av normgivarens motiv till införandet av komponentavskrivningar används i denna studie både en kvantitativ och en kvalitativ ansats. Enligt Lundahl & Skärvad (1999, s 94) kan en kvantitativ ansats användas i syfte att beskriva eller förklara något genom mätning av data. I denna studie genomförs därför en simulering i syfte att förstå vilket utfall som införandet av en komponentmetod för avskrivningar på fastigheter kommer att få för ett företags finansiella rapport. Den kvalitativa delen av studiens forskningsansats består av intervjuer med normgivare i syfte att förstå motivet bakom regelförändringen.

I denna studie genomförs även intervjuer med fallföretag i syfte att skapa förståelse för företagets upplevelser och dess incitament att tillämpa det nya regelverket i enlighet med normgivarens vägledning och rekommendationer, vilket även detta har en kvalitativ ansats. Enligt Lundahl & Skärvad (1999, s. 101) kännetecknas en kvalitativ undersökning av att forskaren söker förståelse för individers upplevelser (Lundahl & Skärvad, 1999). Valet av antal fallföretag var vid studiens inledning ännu okänt. När författarna av denna studie ansåg att de inte fick fram något nytt perspektiv genom att kontakta ännu ett fallföretag kontaktades inga fler. Val av fallföretag baserats enbart på vilket regelverk som används för redovisning. Då denna studie syftar till att undersöka K3-regelverket har därmed företag, vilka tillämpar detta regelverk, valts. I en inledande intervju med Johan Holmgren på branschorganisationen SABO framkom att storlek på företag sannolikt inte har någon betydelse för tillämpningen, inte heller om bolaget är kommunalt eller privat. Enligt Holmgren är den stora skillnaden mellan företagen deras administrativa börda.² Därmed görs heller ingen gränsdragning av företags storlek vid val av fallföretag, detta eftersom denna studie inte ämnar undersöka skillnader i den administrativa bördan.

Samtliga intervjuer genomförs med hjälp av en semistrukturerad intervjuteknik. En semistrukturerad intervju kännetecknas av användning av enbart en intervjuguide, vilket lämnar större friheter för intervjuaren att anpassa ställda frågor under intervjuens gång (Bryman & Bell, 2005, s. 362-363). Enligt Bryman & Bell (2005, s. 361) är det önskvärt att vid en kvalitativ intervju låta intervjupersonen fritt rikta sina svar åt olika håll. Anledningen till valet av denna intervjuteknik är att skapa en bild av företagets generella anpassning, vilket författarna av denna studie anser underlättas av friare intervjuer. För att säkerställa tillförlitligheten i intervjumaterialet, har respondenterna efter den genomförda intervjun fått ta del av det antecknade materialet. Enligt Bryman & Bell (2005) är detta ett sätt att öka tillförlitligheten i en studie (Bryman & Bell, 2005, s. 306-307).

2.2 Val av teori

Denna studies teoretiska ansats är induktiv. Det innebär att studien genomförs och därefter leder fram till ett resultat vilket kopplas samman med relevant teori i syfte att styrka slutsatsen (Bryman & Bell, 2005, s. 25).

För att förstå vilka företagets incitament är att vilja redovisa på ett visst sätt används tre teorier; intressenteorin, agentteorin, och den positiva redovisningsteorin (PAT). Intresseteorin används för att förstå förhållandet mellan företag och dess omgivning. Agentteorin och PAT används för att försöka förstå vilka företagets olika incitament är att vilja redovisa på ett visst sätt.

² Holmgren, Johan; Fastighetsekonom SABO. 2014. Intervju 24 april.

2.3 Val av empiri

Under avsnittet *empiri* framställs inledningsvis en presentation av redovisningens grundläggande syfte och ett antal av dess grundläggande principer. Därefter följs en presentation av de motiv som normgivaren, BFN, haft till införandet av komponentavskrivningar i regelverket K3 och det utfall som införandet kan få på redovisningen i företagen. Detta inkluderar en beskrivning av komponentmetoden och den övergångsprocess som måste genomgå av företagen. Vidare visas det faktiska utfallet som införandet får på resultat- och balansräkning genom en simulering. Slutligen återges företagens upplevelser av införandet, som är genomförda med hjälp av intervjuer. Samtligt material har valts utifrån källor vilka författarna av denna studie anser vara trovärdiga. Hänsyn vid val av material har tagits till benägenheten hos företag att publicera information vilken gynnar dem själva. Författarna av denna uppsats har försökt att vara så objektiva som möjligt för att inte låta sina egna värderingar skildras i uppsatsen. Total objektivitet går dock inte att få i samhälllig forskning (Bryman & Bell, 2005, s. 307).

2.3.1 Simulering

Simuleringens målsättning är att undersöka hur komponentansatsen påverkar ett företags redovisade resultat och värdet på anläggningstillgången, jämfört med användandet av en prestandahöjande ansats. Detta görs för att möjliggöra en jämförelse mellan det faktiska utfallet av regeländringen i förhållande till normgivarnas motiv till införandet, men även för att möjliggöra en djupare insikt i hur företag resonerar utifrån komponentavskrivningars påverkan på deras finansiella rapport.

Värdena som har använts i simuleringen är utvalda fiktiva värden baserade på finansiella rapporter. Indelningen av komponenter görs med hjälp av Fastighetsägarna Sverige & SABO:s riktlinjer (2012) och RedU 13 (FAR, 2013). De identifierade komponenterna i simuleringen är således komponenter som författarna av denna uppsats anser vara relevanta för exemplet, men som har sin utgångspunkt i de två dokumenten. För att dela upp byggnadens värde på de valda komponenterna tillämpas en viktad avskrivningssats. Denna metod kan anses vara lämplig vid en övergång till komponentansats, då fullständig information från anläggningsregister eller besiktning vanligtvis kan saknas. (Nordlund, Pramhäll & Drefeldt, 2013) Viktad avskrivningssats är den metod som även Föreningen för auktoriserade revisorer (FAR) stödjer i RedU 13 för anläggningstillgångar i form av fastigheter (FAR, 2013).

Simuleringen genomförs för en tidsperiod på tio år. Valda värden har använts både vid tillämpning av komponentansats och den prestandahöjande ansatsen. För att visa på skillnader på de båda ansatserna används både tabeller och grafer, *se avsnitt empiri*. Graferna visar resultatutvecklingen på både driftnettot och bruttoresultat efter avskrivningar samt tillgångens redovisade värde.

2.3.2 Intervjuer

Följande personer intervjuas i denna studie i syfte att förstå normgivarnas motiv till införandet av komponentavskrivningar:

- Eva Sundberg, jurist på BFN
- Johan Holmgren, fastighetsekonom på SABO

För undersökning av företagets incitament till efterlevnad av regelverket har följande fallföretag valts:

- Halmstads Fastighets AB
- AB Ängelholmshem
- Företag X, vilka önskar att vara anonyma.
- Humlegården Fastigheter AB
- Bostads AB Poseidon
- AB Familjebostäder

Halmstads Fastighets AB (HFAB) är ett bostadsföretag som grundades 1942. Företaget är ett aktiebolag som är helägt av Halmstads kommun. Företaget äger bland annat 9800 hyresrätter och 300 lokaler men innehar även garage och fordonsplatser. (HFAB, n.d.a.)

Bostadsbolaget AB Ängelholmshem bildades år 1950 och är idag ett av Ängelholms kommun helägda aktiebolag. Företaget äger 47 fastigheter i Ängelholm, Munka Ljungby, Hjärnarp, Skälderviken, Strövelstorp och Össjö. AB Ängelholmshem erbjuder olika typer av bostäder från lägenheter till radhus. (Ängelholmshem, 2014).

Företag X är ett kommunalägt fastighetsbolag, vilka är ett aktiebolag. Bolaget är verksamt i Skåne och innehar 11 664 lägenheter och 742 lokaler.

Humlegården Fastigheter AB grundades 2002. Företaget är en del av Länsförsäkringsgruppen. Företaget verkar i Stockholm och innehar kontorsfastigheter. De flesta av företagets kontorsfastigheter ligger i Stockholm centrum. (Humlegården Fastigheter AB, n.d.a.) Humlegården Fastigheter AB innehar i 46 fastigheter. Utöver dessa förvaltar bolaget även fastigheter åt Länsförsäkringar Sak och Länsförsäkringar Liv. (Humlegården Fastigheter AB, 2013)

Bostads AB Poseidon är ett kommunalt ägt fastighetsbolag i Göteborg och grundades år 1987. Moderbolaget är Förvaltning AB Framtiden är Bostads AB och även detta helägt av Göteborgs stad. (Bostads AB Poseidon, n.d.b.) Bostads AB Poseidon är ett av de största bostadsbolagen i Göteborg. Företaget innehar 26 464 lägenheter (Bostads AB Poseidon, n.d.a).

Bolaget AB Familjebostäder bildades år 1936 och ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB, vilket ägs av Stockholms stad (AB Familjebostäder, 2013). Bolaget äger fastigheter i Stockholm stad med omnejd och innehar 368 fastigheter bestående av 19 327 lägenheter (AB Familjebostäder, 2014).

Respondenter i respektive fallföretag har valts baserat på kunnskap inom området komponentavskrivningar. Följande personer från fallföretagen intervjuas:

- Erik Johansson, chef för affärsstöd (ekonomi, IT och personal), HFAB
- Anders Dahl, ekonomi & administrativ chef, AB Ängelholmshem
- Redovisningschef, företag X
- Lars Andersson, ekonomichef, Humlegården Fastigheter AB
- Jessica Kruse, ekonomichef, Bostads AB Poseidon
- Stefano Prestinoni, ekonomichef, AB Familjebostäder

De personliga intervjuerna genomförs på respektive företags kontor. Då den geografiska faktorn varit avgörande genomförs vissa intervjuer via telefon alternativt e-brev.

2.4 Analys

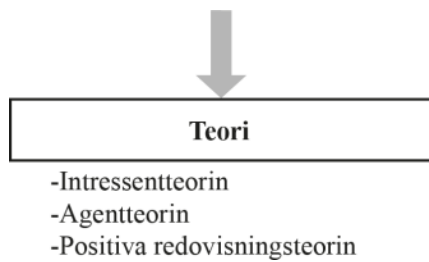
Analysen i denna studie genomförs stegvis. Inledningsvis analyseras normgivarens motiv till införandet av komponentavskrivningar. Därefter analyseras företagets incitament samt innebörden av en eventuell skillnad.

Denna studie har kommit att handla om införandet av komponentavskrivningar. Grunden i det som undersöks är dock olika incitament till att vilja redovisa på ett visst sätt och den skillnad som kan finnas mot normgivarens avsikt. Det teoretiska perspektiv som används som ramverk för analys är teorier som intressentteorin, agentteorin och den positiva redovisningsteorin. Metoden och det teoretiska ramverket kan tänkas appliceras även på andra regelförändringar i syfte att förstå en eventuell skillnad mellan normgivarens och användarnas syn på eller incitament till att efterleva regelverket. Därmed anser författarna av denna uppsats att överförbarheten av studien är god.

Vidare är författarna av denna uppsats medvetna om att val av metod, empiri och teori får konsekvenser för analys och slutsats. Då studien bland annat består av en fallstudie kan ingen statistisk generalisering göras. Däremot kan mönster utläsas utifrån fallstudie, vilket enligt Lundahl och Skärvad (1999, s. 195) ger möjlighet till en analytisk generalisering.

3. Teoretisk referensram

I detta avsnitt ges inledningsvis en introduktion till intressentteorin och dess beståndsdelar. Teorin kommer att appliceras i syfte att förstå förhållandet mellan företagen och dess omgivning. Därefter följer en introduktion till agentteori och positiv redovisningsteori. Dessa två teorier kommer att kombineras i ett försök att förstå företagens olika incitament till att tillämpa redovisningsmetoden.

3.1 Intressentteori

3.1.1 Teorins bakgrund och framväxt

I syfte att förklara företagsvärldens föränderliga organisation och miljö har genom tiden företagsekonomiska forskare utvecklat ett flertal olika teorier och modeller (Freeman et al. 2010, s. 406). Enligt Frooman (1999) kommer en organisation ständigt att vara beroende av sin omgivning. Detta till följd av dess behov av resurser för att få verksamheten att fungera. Att beakta omgivningen och utomstående aktörers betydelse är således av stor vikt när det kommer till att förstå hur en organisation väljer att agera. Inom *Resource dependency theory* är den centrala tanken att ett företags behov av resurser för att överleva ger externa intressenter möjlighet att antingen direkt eller indirekt kontrollera företaget. Intressenter kan enligt teorin utöva inflytande på två olika sätt. Antingen genom att direkt besluta huruvida företaget får ta del av en specifik resurs eller genom att påverka sättet på vilket en organisation kan nyttja resursen. För att ett företag ska kunna förhålla sig till dess intressenter måste det således finnas kunskap om vilken beroendegrad företaget har till dem. (Frooman 1999, s. 195-196)

Tanken om företags beroende av och förhållande till omvärlden och externa aktörer utgör grunden i intressentteorin. Begreppet *intressent* användes första gången år 1963 vid *Stanford Research Institute* i syfte att namnge utomstående grupper vilka en organisation inte skulle överleva utan. (Freeman & Reed, 1983, s. 89) Utifrån ett intressentperspektiv kan företagande förstås som relationen mellan grupper av individer vilka har ett intresse i företagets olika aktiviteter. Bland annat handlar företagande om hur till exempel ägare, kunder och anställda interagerar för att gemensamt skapa värde i ett företag. Enligt teorin leder en analys av relationen mellan det egna företaget och dess intressenter till en effektivare hantering av problem som kan uppstå till följd av att det finns olika intressen mellan företag och dess omgivning. Teorin försöker förklara tre vanliga och övergripande affärsproblem; förståelse

kring hur värde skapas och utbyts, problematiken av att kombinera etik och kapitalism samt hur en företagsledning ska agera för att effektivt kunna hantera de två sistnämnda problemen. (Freeman et al. 2010, s. 404-406)

Enligt Deegan & Unerman (2011) finns det inom intressentteorin en etisk eller normativ och en positivistisk gren. Den etiska grenen av intressentteorin är nära kopplad till en legitimitetsteori som försöker förklara förväntningar mellan samhället och dess aktörer. Inom intressentteorin behandlas etik och moral som liknande förväntningar mellan olika intressentgrupper och företag. Inom den etiska grenen anses det att alla intressentgrupper har lika rättigheter att behandlas rättvist av en organisation och att begrepp som *makt* och *inflytande* inte bör ha någon relevans. Forskning inom denna gren av intressentteorin svarar på frågan om hur en organisation borde agera. Enligt författarna är detta dock inte alltid förenligt med hur företag faktiskt väljer att agera. (Deegan & Unerman, 2011, s. 348-350) Inom den positivistiska grenen anses, liksom inom den etiska och legitimitetsteorin, att företag måste agera som en del av ett samhälle. Forskning inom denna gren försöker ge svar på hur företag ska agera gentemot sina intressenter för att få sin verksamhet att fungera. Till skillnad från den etiska grenen anses företag inom den positivistiska grenen behandla olika grupper av intressenter olika beroende på dess makt och inflytande över organisationen. En intressents makt att utöva inflytande över en organisation är det som avgör graden av tillsyn som företaget måste ge till just den intressenten. Graden av makt kommer att vara avgörande för vilken intressent som kommer att tas hänsyn till först. (Deegan & Unerman, 2011, s. 353) Intressentteorin ger ingen direkt modell för hur relationen mellan företagen och dess intressenter ska förstås eller hanteras utan borde ses mer som ett ramverk. Till följd av detta har teorin använts av företagsekonomiska forskare med stor variation och i kombination med ett flertal andra teorier. (Freeman et al., 2010, s. 408)

3.1.2 Definition av intressent

Enligt Freeman & Reed (1983) kan begreppet *intressent* definieras både utifrån en bredare och en smalare definition. Enligt den bredare definitionen kan en intressent ses som en identifierbar grupp individer, vilka kan påverka en organisations prestationer eller kan komma att själva bli påverkade av denna. Författarna ger bland annat intresseorganisationer, fackföreningar, aktieägare och olika kundsegment som exempel på intressenter vilka ryms inom definitionen. Den smalare definitionen av begreppet definierar en intressent som en identifierbar grupp av individer vilka är beroende av organisationens överlevnad. Exempel på grupper som ryms inom denna definition ges som bland annat aktieägare, kunder, leverantörer och vissa finansiella institutioner. (Freeman & Reed, 1983, s. 91)

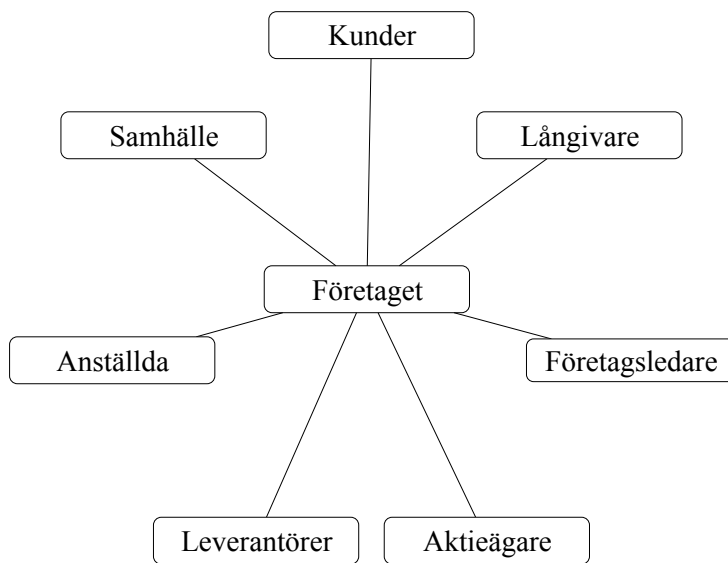
Clarkson (1995) definierar ett företags intressenter som olika typer av aktörer vilka har ett historiskt, nutida eller framtida intresse i ett företags verksamhet. Intresset kan till exempel handla om ett ägandeförhållande eller andra former av rättigheter i företaget. Vidare väljer författaren att dela in intressenter i två olika kategorier utifrån om intresset i företaget är primärt eller sekundärt. En primär intressentgrupp är en aktör med vilken företaget delar ett

ömsesidigt beroende och inte kan få sin verksamhet att fungera utan. Typiska exempel på aktörer vilka kan ha ett primärt intresse i företaget är aktieägare, långgivare, anställda, kunder och leverantörer. Till denna grupp av intressenter räknas även upp av Clarkson (1995) som benämner dessa ”public stakeholders”. Till denna grupp räknas stater och andra samhällsgrupper vars lagar och regler företag måste förhålla sig till. Intressenter med ett sekundärt intresse definierar författaren som grupper vilka påverkar företaget och som själva kan komma att bli påverkade. Dessa intressenter är dock inte direkt involverade i företagets transaktioner eller av betydelse för dess verksamhets prestationer. Exempel på denna typ av intressent är media och olika former av intresseorganisationer. Dessa grupper kan influera företaget men saknar en direkt inverkan på dess överlevnad. (Clarkson, 1995, s. 105-107)

Mitchell, Agle och Wood (1997) gör ett försök i att utmärka de signaler som företag kan använda för att avgöra huruvida en intressent har ett primärt eller sekundärt intresse i företaget. Författarna menar att avgörandet av hur framträdande intressenterna är kommer att vara större än att enbart identifiera intressenten. Relationerna mellan företagen och dess intressenter är betydligt mer komplexa än vad som framgår i intressentteorins standarddramverk. Författarna identifierar ett antal attribut som intressenterna kan klassificeras efter; (1) intressenternas *makt* att påverka företaget, (2) relationen mellan företaget och intressenternas *legitimiteten* och (3) hur *brådskande* intressenternas krav på företaget är. Genom att bygga vidare på dessa klasser föreslår författarna en teori som kan förklara hur framträdande en intressent är, *stakeholder salience*. Författarna menar att genom denna teori skapas möjligheten att förutspå en företagslednings olika beteenden. Enligt författarna är syftet med teorin inte att uttala sig om vilka intressenter som företagsledningen ska bry sig om, utan snarare att förstå att det finns olika intressenter och förstå varför ledningen agerar på ett visst sätt gentemot mot dessa. (Mitchell, Agle & Wood, 1997)

Mitchell, Agle & Wood (1997) menar att för att förstå principen för vem som egentligen räknas (*"The Principle of Who and What Really Counts"*) krävs en systematisk utvärdering av relationen mellan företagsledningen och intressenterna med hjälp av de tre ovan nämnda attributen. Författarna menar att attributet *makt* är svårt att definiera men handlar framförallt om möjligheten att påverka för att uppnå önskat resultat. Detta är något som intressenter både kan förvärva och förlora. *Legitimitet* beskrivs av författarna som något socialt önskvärt och accepterat inom ett system med normer, värderingar och tro. Det tredje attributet, *brådskande*, menar författarna uppstår då två följande uppfylls; (1) då en fordran eller en relation är av tidskänslig karaktär och (2) då en fordran eller en relation är avgörande och viktig för intressenten. Författarna menar att ett företags beteende kan komma att påverka dess intressenter och att de genom att fokusera på en kategori intressenter kommer visa mindre intresse för en annan. (Mitchell, Agle & Wood, 1997).

Figur 2. Företagens primära intressenter

Bildbeskrivning: Figuren visar företagets huvudsakliga primära intressenter (Clarkson, 1995, s. 106).

3.1.3 Relationen mellan företag och dess intressenter

Enligt Clarkson (1995) är det primära intressenter som främst måste tas hänsyn till av en företagsledning. En effektiv hantering av denna kategori av intressenter kan enligt författaren leda till positiva ekonomiska konsekvenser för företaget. (Clarkson, 1995, s. 261) Även enligt Freeman et al. (2010) finns det anledning att tro att företag kan erhålla högre finansiell prestation genom en bra styrning av sina intressenter. Detta baseras exempelvis på att goda relationer till utomstående aktörer bidrar till stabilitet genom att minska risken för negativa ekonomiska utfall. På så sätt kan även den ekonomiska välfärden i företaget främjas. Även konkurrensfördelar för ett företag kan skapas genom en god relation till sina intressenter till följd av en ökad flexibilitet i form av bland annat kontakter och ökade finansieringsmöjligheter. Av goda relationer följer vanligen ett ökat förtroende, vilket enligt författaren kan komma att bidra till minskade transaktions- och informationskostnader. Ytterligare studier har likt Freeman et al. (2010) kommit fram till att företag kan skapa sig långsiktiga fördelar genom att skapa goda relationer till sina intressenter. Vissa studier har även visat att sådana goda relationer kan innebära att företag med finansiella svårigheter, snabbare kan ta sig ur dessa. (Freeman et al. 2010, s. 416-417)

Bowen, DuCharme & Shores (1995) beskriver att ett företags intressenter kan ha olika typer av krav beroende på dess relation till företaget. Vissa krav regleras med hjälp av explicita kontrakt, vilka kan utgöras av bland annat överenskommelser om fortsatta leveranser eller köpevillkor. Dock förekommer, enligt författarna, även implicita krav, krav som är underförstådda. Dessa saknar möjlighet att regleras i samma utsträckning som de explicita och anses ofta vara självdrivande och relationsbaserade. (Bowen, DuCharme & Shores, 1995,

s. 256) Som underlag för bedömning av hur väl företaget uppfyller dessa implicita krav är den finansiella rapporten av stor vikt för en intressent. Studier har visat att den bild som den finansiella rapporten ger av företaget spelar stor roll när det kommer till intressenters bedömning då långsiktiga prestationer sannolikt kommer att påverka förmågan att uppfylla dess implicita krav. Vidare visar studierna att företag således har incitament att oavsett dess finansiella ställning, kommer att vilja påverka den bild som ges av företaget. (Bowen, DuCharme & Shores, 1995, s. 261-262)

Då val av redovisningsmetod kan ha inverkan på hur den finansiella rapporten ser ut i form av bland annat redovisade kostnader, intäkter och resultat ställs krav på intressenterna att justera för sådana tekniska skillnader för att kunna göra en riktig bedömning. Enligt (Bowen, DuCharme & Shores, 1995) är det troligt att en stor andel av ett företags intressenter inte har kunskapen att göra en justering för sådana skillnader. Det utfall som val av metod får för den finansiella rapporten kan vara svår att identifiera och förstå för en aktör som inte är insatt i företaget. Vissa intressenter saknar sannolikt antingen kunskap eller fullständig information för att göra en sådan fullständig bedömning. Enligt författarna kan mängden investerat kapital i företaget även vara en bidragande faktor till saknad av intresse att lägga tid på vidare analys av använda redovisningsmetoder. Som resultat av detta kan en företagsledning ha incitament att välja en redovisningsmetod som ger ett så högt redovisat resultat som möjligt i syfte att ge en så bra bild som av företagets finansiella ställning. Detta kan leda till risken att företaget inte återskapar en korrekt bild. (Bowen, DuCharme & Shores, 1995, s. 261-263)

3.2 Agentteori

3.2.1 Teorins bakgrund och framväxt

Ett flertal forskare inom företagsekonomi sökte under 1960-talet och början av 1970-talet förklara hur risk fördelas mellan olika grupper och individer. Problematiken ansågs uppstå då det förekommer olika attityder till risk inom en företagsrelation. Agentteorin försöker bredda detta perspektiv genom att inkludera ett agentproblem, vilket uppstår till följd av att parter inom en relation har olika mål och ambitioner. Teorin tar sin utgångspunkt i relationen mellan *principaler* och *agenter*. Principaler utgör den aktör i en relation som delegerar beslutande- och handlingsmakt till en annan aktör, agenten. (Eisenhardt, 1989, s. 57-58) Relationen mellan principalen och agenten anses innehålla stor osäkerhet till följd av förekomsten av informationsasymmetri och informationskostnader (Deegan & Unerman, 2011, s. 263) Med utgångspunkt i en agentteori söker forskare lösa två problem som kan uppstå i ett förhållande mellan agenter. Det första problemet berör dels situationer där det finns skilda intressen mellan en agent och en principal och dels i situationer där det är kostsamt för en principal att kontrollera agentens handlingar. (Eisenhardt, 1989, s. 58) Jensen & Meckling (1976) utvecklade bidrog till utvecklingen av teorin genom att introducera olika typer av kontrakt för att minimera den kostnad som uppstår till följd av agentproblemet. Författarna benämner denna kostnad *agency cost* som summan av principalens kostnader för övervakning av

agentens handlingar, agentens kostnad att försäkra sig om att handla i principalens intresse och den eventuella residualförlusten. (Jensen & Meckling, 1976, s. 308-309)

Inom agentteorin finns tron om att principalen utgår från att agenten agerar först och främst i sitt eget intresse. Principalen anses därför förutsätta att avsaknad av kontrakt kommer leda till ett opportunistiskt agerande från agentens sida. Principalen kommer således att ta hänsyn till opportunistiskt beteende i sin kompensation till agenten. Till exempel kan lägre ersättning till en företagsledning kompensera för agerande som avviker från principalens intresse. Alternativt kan aktieägare som kompensation betala ett lägre pris för andelar i företaget. Således kommer det främst vara i agentens, eller företagets, intresse att påvisa att agerande görs i enlighet med principalens intresse. Incitament kommer därmed att finnas hos en agent att ingå olika typer av kontrakt eller genom redovisning delge information om sitt agerande. (Deegan & Unerman, 2011, s. 264) Enligt Lambert (2001) har agentteorin varit vida använd av forskare inom redovisning. Enligt författaren är motivet med redovisning att hantera problem till följd av att det finns olika incitament inom en företagsrelation. Som exempel ges kravet på en oberoende revisor till följd av brist på tilltro till att företagen rapporterar trovärdigt. (Lambert, 2001, s. 4)

3.3 Positiv redovisningsteori (PAT)

3.3.1 Teorins bakgrund och framväxt

Tidiga teorier inom redovisning har i stor utsträckning präglats av ett informationsperspektiv. Redovisningen ansågs endast syfta till att delge information om företags finansiella ställning utan att direkt tillföra något ytterligare värde. Inte heller någon förklaring gavs till varför en företagsledning väljer att tillämpa en redovisningsmetod framför en annan. För att möjliggöra en analys av olika beteenden inom redovisning var företagsekonomiska forskare således tvungna att utveckla informationsperspektivet och utifrån denna tanke växte den positiva redovisningsteorin (PAT) fram. (Watts & Zimmerman, 1990, s. 133) Forskare inom PAT söker förklara och förutsäga hur och varför ett företag kommer att välja en specifik redovisningsmetod. Teorin ställs ofta i kontrast till den normativa redovisningsteorin som beskriver hur någonting bör redovisas snarare än hur det faktiskt redovisas. (Deegan & Unerman, 2011, s. 255) PAT dominerade inom redovisningsteorin under 1970- och 1980-talet (Deegan & Unerman, 2011, s. 257).

Watts & Zimmerman (1990) utvecklar PAT genom att introducera tre hypoteser. Dessa har varit vida använda av företagsekonomiska forskare i syfte att förklara eller förutsäga val av en viss redovisningsmetod eller teknik. Enligt den första hypotesen, bonushypotesen, kommer en företagsledning med bonussystem att välja en redovisningsmetod som leder till ökade intäkter för den aktuella perioden. Den andra hypotesen, intäkts-/kostnadshypotesen, förutsäger att ju högre skuldsättningsgrad ett företag har desto större sannolikhet är det att en redovisningsmetod väljs som leder till ökad värdering av inkomster. Enligt den tredje

hypotesen kommer stora företag att vara mer benägna att välja en redovisning som leder till lägre redovisad vinst än små företag. Storleken syftar till att förklara skillnaden i hur mycket uppmärksamhet som ges till företaget på politisk nivå. (Deegan & Unerman, 2011, s. 270-271)

Av stor vikt för utvecklingen av PAT har teorier kring den effektiva marknadshypotesen (EMH) och den ovan nämnda agentteorin varit betydande. EHM baseras på antagandet om att marknaden reagerar snabbt och oberoende på ny information tillgänglig på marknaden. Marknadspriset av olika typer av finansiella instrument kommer således vara baserat på tillgänglig information utan några begränsningar till följd av redovisningen. Tron om att marknadspriser innehåller information från olika källor och reagerar snabbt på ny innebär att flertalet forskare anser att det kan vara omöjligt för en företagsledning att genom redovisning manipulera marknaden. Således kommer inte valet av redovisningsmetod ha en inverkan på marknadspriser. Enligt forskarna kommer inte marknaden att ta hänsyn till redovisningen vilket skapar ett minskat behov av reglering. Teorin kring EMH kunde således inte förklara *varför* en specifik redovisningsmetod väljs framför en annan men bidrog till att möjliggöra prediktioner och förklaringar till olika tillämpade metoder. För att möjliggöra en förklaring till *varför* en företagsledning väljer en viss redovisningsmetod har ett flertal forskare inom PAT utvecklat sina modeller ytterligare med influenser från agentteorin. (Deegan & Unerman, 2011, s. 259-262)

3.3.2 Teoretiskt perspektiv

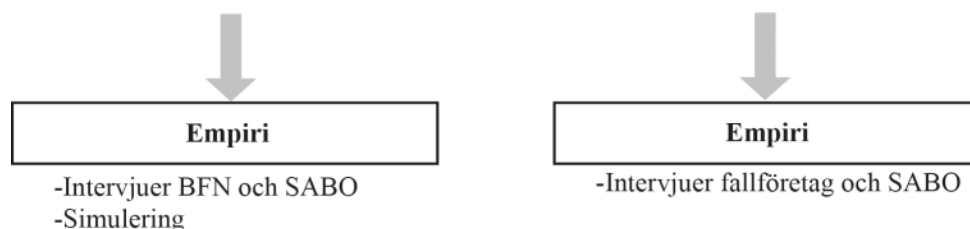
Forskare inom PAT antas vanligen utgå antingen från ett effektivitetsperspektiv eller ett opportunistiskt perspektiv. Inom ett effektivitetsperspektiv söker forskare att förklara hur olika typer av kontrakt kan minimera framtida agentkostnader. Deegan & Unerman (2011) nämner som exempel hur ett flertal företag gav ut reviderade finansiella rapporten redan innan detta blev obligatoriskt. (Deegan & Unerman, 2011, s. 273) Som tidigare nämnts inkluderar Jensen & Meckling (1976) agentens kostnad för att påvisa att agerande görs i principalens intresse. Författarna ger som exempel fall där principaler, eller intressenter, till ett företag anser att den finansiella rapporten är av stor vikt vid sin bedömning. Det kan i sådana fall ligga i agentens intresse att i så stor mån som möjligt konstruera en så rättvisande och korrekt finansiell rapport som möjligt och sedan få denna reviderad av en oberoende revisor. (Jensen & Meckling, 1976, s. 338-339) På detta sätt kan företag ta del av en direkt kostnadsbesparing genom möjligheten till att exempelvis erhålla mer fördelaktiga räntor från intressent i form av en långivare. Inom ett effektivitetsperspektiv anses således att en företagsledning att välja redovisningsmetod efter hur väl denna avspeglar verkligheten. En utgångspunkt i detta perspektiv kan innebära att avskrivningsmetod väljs baserat på hur väl denna avspeglar den faktiska nyttjandeperioden av en tillgång. (Deegan & Unerman, 2011, s. 273).

Det opportunistiska perspektivet tar sin utgångspunkt i redan befintliga kontrakt mellan parter och söker förklara opportunistiska beteenden och ageranden därefter. Vid konstruerandet i ett

kontrakt anses det vara omöjligt att på förhand förutse vilka redovisningsmetoder som ska tillämpas i alla givna situationer. Således lämnas utrymme för företag att agera opportunistiskt trots ett befintligt kontrakt. Som exempel nämner Deegan & Unerman (2011) att ett kontrakt, i form av ett bonusavtal för genererad vinst, som upprättats i syfte att minimera agentkostnader kan leda till att ett företag väljer redovisningsmetod i syfte att maximera sin bonus snarare än att uppvisa en rättvisande bild. Således görs antagandet att individer alltid kommer att agera nyttomaximerande. Att kunna placera en företagsledning med precision inom en av ansatserna kan vara svårt och borde enligt Deegan & Unerman (2011) göras med försiktighet. (Deegan & Unerman, 2011, s. 273-275)

4. Empiri

Under detta avsnitt kommer inledningsvis normgivarens motiv till införandet av komponentavskrivningar att undersökas. Därefter kommer som ett andra steg utfallet av regelinförandet synliggöras genom en simulering. Därefter följer en presentation av fallföretagens upplevelser av regelinförandet och deras incitament till efterlevnad på det sätt som normgivaren avsett.

4.1 Normgivarens motiv till regelförändring och dess utfall

4.1.1 Bokföringsnämnden som normgivare

Bokföringsnämnden (BFN) bedriver bland annat normgivningsarbete inom redovisning. De är således statens expertorgan gällande redovisningsfrågor. BFN har i uppgift att bland annat delta i utredningar, lägga fram yttranden över författningsförslag, yttra sig över vad god redovisningssed innebär. (BFN, 2014c) BFN har författat och gett ut tre utgivanden kring redovisning. Dessa består av BFN:s allmänna råd, vägledningar och uttalanden. BFN verkar för att redovisningen ska bli så enhetlig bland företagen som möjligt men också för att företagen ska veta vad de har att förhålla sig till, därför har BFN även ansvaret för att utveckla god redovisningssed. (BFN, 2014d) Detta innebär att företag följer allmänna råd och rekommendationer från normgivaren samt att praxis i branscherna överensstämmer med lag och normgivning inom området (BFN, 2014e). En årsredovisning ska, för många, redovisas vid räkenskapsårets slut. Enligt ÅRL 2 kap, 2§ beskrivs att en årsredovisning ska upprättas i enlighet med god redovisningssed, vilket är den som BFN har framställt. Utifrån BFN:s vägledning kan förstås att årsredovisningens uppgift är att likartade företag ska upprätta en likartad och jämförbar årsredovisning, för att underlätta intressenternas informationsintag gällande olika företag. (BFN, 2012)

4.1.2 Redovisningens syfte

I Bokföringsnämndens allmänna råd (BFN, 2012) kan läsas att syftet med redovisning är att tillhandahålla information om ett företags finansiella ställning, resultat och kassaflöde. Informationen i den finansiella rapporten ska kunna användas av intressenter vid ekonomiska beslut. Den finansiella rapporten ska upprättas efter angivna principer, allmänna råd och annan författning. Enligt Gröjer (2011, s. 143-145) har det sedan lång tid tillbaka funnits behov i redovisningen för att möjliggöra struktur och kontroll i ett företag. Redovisningen syftar i dessa fall till att öka tilliten mellan olika parter inom företagsvärlden. Exempel på fall

där en rättvisande redovisning är av stor vikt är vid olika typer av företagsaffärer eller då en långivare ska ta beslut om att låna ut medel till ett företag och under vilka villkor och förhållanden. (Gröjer, 2011, s. 18-19) Nedan presenteras ett antal viktiga redovisningsprinciper vilka kan vara av betydelse när det kommer till att bedöma kvaliteten på redovisningen.

4.1.3 Redovisningsprinciper

4.1.3.1 Rättvisande bild

En rättvisande bild ska på bästa sätt speglas i företagets redovisning, detta genom att företagets balansräkning, resultaträkning och noter ska skapa en bild för läsaren som överensstämmer med verkligheten. Enligt ÅRL 2 kap, 3§, ska dessa delar skapa en rättvisande bild genom att årsredovisningen upprättas i enlighet med lagar och normgivningens uttalanden kring redovisningen. *ÅRL (1995:1554)*

4.1.3.2 Redovisningens kvalitativa egenskaper

I Bokföringsnämndens allmänna råd (BFN, 2012) anges att kvalitativa egenskaper skall spegla redovisningen i ett företag. I vägledningen kan läsas att "Informationen i den finansiella rapporten ska vara begriplig, tillförlitlig, relevant och väsentlig." Att den finansiella rapporten är *begriplig* anser bokföringsnämnden betyda att informationen ska presenteras på ett sådant sätt att användare med rimlig kunskap inom ekonomi ska kunna finna den begriplig. Att informationen ska vara *tillförlitlig* syftar till att den är neutral och inte innehåller väsentliga fel. Informationen ska även vara aktuell och utges på ett korrekt sätt. Vidare definieras *relevans* i den finansiella rapporten som att den kan påverka användarnas beslut genom att underlätta bedömningar av ekonomiska händelser som inträffat under perioden. Att den finansiella rapporten är *väsentlig* syftar till att användarnas beslut skulle påverkas av utelämnande av uppgifter. (BFN, 2012)

4.1.3.3 Försiktighetsprincipen

En av de grundläggande principerna i bokföringsnämndens allmänna råd (BFN, 2012) är principen om försiktighet. Detta innebär att bedömningar ska göras med rimlig försiktighet. Detta för att varken värdet på tillgångar och intäkter överskattas eller värdet på skulder och kostnader underskattas i samband med att den finansiella rapporten upprättas. (BFN, 2012)

4.1.3.4 Konsekvent tillämpning och jämförbarhet

I bokföringsnämndens allmänna råd (BFN, 2012) kan läsas att begrepp och värderingsprinciper ska tillämpas på ett sådant sätt att likformighet finns för transaktioner med liknelse både inom ett företag och företagen emellan. Vidare kan läsas att redovisningen ska tillämpas på ett sådant sätt att dess användare kan nyttja informationen för att ta ställning till företagets finansiella ställning under ett flertal perioder. Informationen ska även kunna

användas i jämförande syfte, vilket ställer krav på likformighet och konsekvens vid tillämpning av redovisningen i olika företag. Information ska ges angående redovisningsprinciper, eventuella ändringar och dess effekter. (BFN, 2012)

4.1.3.5 Periodiseringsprincipen och matchningsprincipen

Enligt periodiseringsprincipen ska alla intäkter och kostnader som hör till ett räkenskapsår redovisas oavsett när betalningen har skett. Vidare kan läsas att kostnader redovisas med kravet att det finns en direkt koppling mellan en kostnad och en intäkt, vilket benämns som matchningsprincipen. (BFN, 2012) Matchningsprincipen innebär att företaget ska utgå från en periods intäkter och därefter fastställa kostnaderna genom att bestämma vilken resursåtgång som krävts för att generera intäkterna för perioden (Grönlund, Tagesson & Öhman, 2010, s. 26).

Matchningsprincipen används som utgångspunkt vid bokslutsarbetet för att matcha periodens intäkter med kostnader (Grönlund, Tagesson & Öhman, 2010, s. 134-135). Denna princip används för vägledning när ett företag gjort en investering som även kommer att nyttjas under kommande perioder. (Grönlund, Tagesson & Öhman, 2010, s. 518). Avskrivningar används för att matcha intäkter mot kostnader enligt matchningsprincipen (Smith, 2002, s. 43). 4 kap. 4 § första stycket ÅRL angör att *“Anläggningstillgångar med begränsad nyttjandeperiod skall skrivas av systematiskt över denna period.”*(Lag 2004:1173). I K3 regelverket står det vidare att *“Avskrivning är en systematisk periodisering av en tillgångs avskrivningsbara belopp över dess nyttjandeperiod.”* (BFN, 2012).

4.1.4 Bokföringsnämndens motiv till införande av K3-regelverket och komponentavskrivningar

4.1.4.1 Bakgrund till införandet av K3-regelverket

Som ett led i utvecklingen mot ett mer internationellt anpassat regelverk beslutade BFN våren år 2004 att ändra riktning i sin normgivning och utforma de så kallade K-regelverken (BFN, 2004). Från den 31 december år 2013 ska alla större företag, ekonomiska föreningar och aktiebolag tillämpa ett av K-regelverken (BFN, 2014a) De företag som omfattas av regelverket är publika aktiebolag, moderbolag i en större koncern samt större företag (BFN, 2012).

Definitionen av större företag går att hitta i 1 kap 3§ ÅRL, där kan läsas att större företag ska uppfylla mer än ett av uppräknade rekvisit; medelantalet anställda ska de senaste två åren ha varit fler än 50 stycken per år, den redovisade balansomslutningen ska ha varit mer än 40 miljoner kronor per år och den redovisade nettoomsättningen per år ska överstiga 80 miljoner kronor (SFS1995:1554). Mindre företag, vilka inte omfattas av K3, kan även frivilligt välja att tillämpa regelverket (BFN, 2004). Inom K3-regelverket har det framkommit att komponenter i en anläggningstillgång ska delas upp om dessa är väsentliga. Detta innebär att de uppdelade

komponenterna ska skrivas av efter sin egen nyttjandeperiod och inte efter anläggningstillgångens nyttjandeperiod. (KPMG, 2013)

4.1.4.2 Motiv till införandet av komponentavskrivningar

Enligt Eva Sundberg, jurist på BFN, fanns ett behov av en komponentmetod för avskrivningar då hon menar att ett förenklat regelverket medför en sämre kvalitet på redovisningen. Sundberg menar att införandet av komponentavskrivningar kommer att leda till en förbättrad kvalitet på redovisningen. Detta är något som, enligt Sundberg, kommer att gynna bland annat ett företags intressenter. Sundberg poängterar att komponentavskrivningar inte är något nytt utan har funnits inom svensk normgivning i exempelvis RR12 och BFNAR 2001:3, men att många har valt att inte tillämpa det. Införandet kommer nu istället kräva att fler använder sig av det, vilket kommer att förbättra kvaliteten på redovisningen. På sikt menar Sundberg att företagen inom fastighetsbranschen kommer att få en bättre översyn över tillgången och dess identifierade komponenter³.

4.1.5 Komponentmetodens utfall på redovisningen

4.1.5.1 Avskrivningar och avskrivningsmetoder

Definitionen av en anläggningstillgång kan läsas i ÅRL (1995:1554) 4 Kap ,1§, 1 st ”Med anläggningstillgång förstås tillgång som är avsedd att stadigvarande brukas eller innehas i verksamheten. Med omsättningstillgång förstås annan tillgång”. En anläggningstillgång kan antingen kategoriseras som immateriell, materiell eller finansiell och ska värderas till dess anskaffningsvärde, såtillvida annat inte föreskrivs i lagen. Anskaffningsvärdet syftar till det belopp som betalats för att genomföra förvärvet eller tillverkningen av tillgången. (Thomasson et al., 2006, s. 235). Vid själva anskaffningen av tillgången uppstår en utgift. Då tillgången är tänkt att nyttjas under flera år bör denna klassificeras som en investering i behov av periodisering. Periodiseringen innebär en kostnadsföring som kan härledas till att tillgången brukas och förslits. Kostnaden består av den värdeminskning som sker årligen och ska periodiseras i form av avskrivningar. Periodiseringen ska göras över tillgångens nyttjandeperiod. (Grönlund, Tagesson & Öhman, 2010, s. 158) I K3 regelverket 17.16 kan läsas att nyttjandeperioden avser ”den period under vilken en tillgång förväntas vara tillgänglig att användas av ett företag” Vid behov ska nyttjandeperioden omprövas. Exempel på när detta kan göras är om stort slitage uppstår (Broberg & Eriksson, 2014, s. 85-87). Enligt K3 p. 17.18 ska avskrivningen påbörjas då den materiella anläggningen tas i bruk (Drefeldt & Törning, 2013, s. 391).

För att avgöra hur en utgift ska periodiseras krävs en uppskattning av dess förbrukningsmönster. Avskrivningsmetod ska väljas baserat på vilken som bäst återger detta mönster. Används tillgången i genomsnitt lika mycket årligen kan detta mönster anses vara linjärt. Används tillgången exempelvis mer under början av nyttjandetiden och mindre under slutet måste avskrivningen spegla detta mönster. (Grönlund, Tagesson & Öhman, 2010, s.

³ Sundberg, Eva; Jurist BFN. 2014. Intervju 25 april.

157) Vanligast är att företag gör bedömningen att en tillgång förslits lika mycket varje år. I detta fall ska en linjär avskrivningsmetod väljas. Denna metod bygger på att en tillgång brukas enligt ett linjärt förbrukningsmönster och ett företag gör därmed avskrivningar med lika stort belopp årligen under hela nyttjandeperioden. Ytterligare avskrivningsmetoder är degressiv, produktionsbaserad och progressiv avskrivning. (Drefeldt & Törning, 2013, s. 392-394) En degressiv avskrivningsmetod betyder att tillgången skrivs av med ett större belopp i början av nyttjandeperioden. Den produktionsbaserade avskrivningsmetoden innebär att avskrivningarna varierar med antalet producerade artiklar och används vanligtvis i tillverkande företag. (Drefeldt & Törning, 2013, s. 393) Vid tillämpning av progressiv avskrivning kommer ett företag att skriva av sin tillgång mindre i början av nyttjandeperioden och mer i slutet. För att progressiv avskrivning ska anses lämplig krävs att nyttan av tillgången ökar över tid. (Drefeldt & Törning, 2013, s. 394)

4.1.5.2 Komponentavskrivning

Enligt det nya regelverket K3 ska företag tillämpa en komponentmetod för avskrivningar på materiella anläggningstillgångar. Enligt K3 p. 17.4 ska en materiell anläggningstillgång delas upp i komponenter om dessa kan anses vara av betydande karaktär och skillnaden på förbrukningen av tillgången är väsentlig. (BFNAR, 2012) Frågan som uppstår för företagen är därmed vad som ska anses vara en betydande komponent. (FAR, 2013). Regelverket är principbaserat vilket innebär att ytterligare vägledningen kring vad som är en komponent eller vad som är väsentligt inte ges. (Abrahamsson, 2013). Med principbaserad redovisningsstandard menas att standarderna bygger på ett ramverk som är fastställt genom redovisningsprinciper istället för regler. (Jamal & Tan, 2010, s. 1326).

I Bokföringsnämnden allmänna råd (BFN, 2012) kan läsas att ett exempel på en materiell anläggningstillgång som består av betydande komponenter är en fastighet. Vidare kan läsas att en fastighet vanligen består av mark och byggnad. Mark ska enligt K3 17.13 inte skrivas av då den anses ha en obegränsad nyttjandeperiod. Byggnaden däremot anses bestå av ytterligare komponenter och bör därför delas in beroende på respektive komponents beräknade nyttjandeperiod (BFN, 2012, s. 106). Vidare riktlinjer för indelningen ges inte av lagstiftningen.

Fastighetsägarna Sverige och Intresseorganisationen för kommunala bostadsföretag (SABO) har tagit fram egna riktlinjer där en förvaltningsfastighet delas upp i nio komponenter. Följande komponenter identifieras för en förvaltningsfastighet (Fastighetsägarna Sverige & SABO, 2012.):

- (1) Mark
- (2) Markanläggning
- (3) Byggnads- och markinventarier
- (4) Stomme
- (5) Tak
- (6) Fasad
- (7) Inre ytskikt (golv, väggar, innertak),
- (8) Installationer (el, rör, ventilation, hiss)
- (9) Hyresgästanpassningar

Enligt K3 p. 17.5 ska utgifter för utbyte av en komponent, som uppstått i enlighet med p. 17.4, räknas in i tillgångens redovisade värde. Samma gäller för tillkommande komponenter. I Bokföringsnämndens allmänna råd (BFN, 2012) kan läsas i kommentaren till lagtexten att "Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer". Fastighetsägarna Sverige och SABO (2012) ger i sina riktlinjer följande tolkning av hur lagtexten kan tillämpas:

- (1) Anskaffningsutgifter för utbyte av en komponent ska aktiveras som tillgång (och den utbytta delen uträknas i redovisningen).
- (2) Åtgärd på betydande komponent utan utbyte av denna, aktiveras till den åtgärden uppfyller kriterierna för tillgångsredovisning enligt kapitel 2.18.
- (3) Åtgärd på förvaltningsfastighet, vilken inte avser betydande komponent skall aktiveras till den del åtgärden är väsentlig och uppfyller kriterierna för tillgångsredovisning enligt kapitel 2.18.

En tillgång definieras i K3 p. 2.12: "En tillgång är en resurs över vilken företaget har det bestämmande inflytandet till följd av inträffade händelser och som förväntas ge upphov till ett inflöde av resurser som innefattar framtida ekonomiska fördelar". Vidare kan läsas i 2.18 att en tillgång ska redovisas i balansräkningen om "*de ekonomiska fördelar som är förknippade med posten sannolikt kommer att tillfalla eller lämna företaget i framtiden, samt postens anskaffningsvärde eller värde kan mätas på ett tillförlitligt sätt*".

4.1.5.3 Övergång till en komponentmetod

Övergången till en komponentmetod för avskrivningar, i enlighet med K3, kommer att medföra praktiska tillämpningsproblem för företag som innehar stora materiella anläggningstillgångar. Den främsta problematiken förväntas uppstå vid hanteringen av tillgångar inskaffade före övergången till regelverket. (FAR, 2013) Företag måste som ett första steg ställa upp en retroaktivt fastställd ingångsbalansräkning för sina

anläggningstillgångar. Komponentindelning av tillgången, i enlighet med riktlinjerna, ska därefter göras framåt baserat. (BFN, 2012)

Enligt Nordlund, Pramhäll & Drefeldt (2013) finns tre alternativ för indelning i komponenter vid en övergång till regelverket. Företagen kan använda sig av ett anläggningsregister för tillgången som metod för indelning i komponenter. (Nordlund, Pramhäll & Drefeldt, 2013) Ett anläggningsregister innehåller information om bland annat anskaffningsutgift, ackumulerade avskrivningar och nyttjandeperiod (Drefeldt & Törning, 2013, s. 401-402). Vid användande av denna metod krävs dock att företaget redan i sitt anläggningsregister specificerat komponenter. Många anläggningsregister stödjer inte en indelning i komponenter, vilket leder till svårigheter vid användandet av denna övergångsmetod. (FAR, 2013).

Ytterligare en övergångsmetod som Nordlund, Pramhäll & Drefeldt (2013) beskriver, innebär att indelning av komponenter görs baserat på en befintlig underhållsplan eller genomförd besiktning av anläggningstillgången. Besiktning möjliggör en uppfattning om skick och nyttjandeperiod för respektive komponent och därmed kan avskrivningstid fastställas. (Nordlund, Pramhäll & Drefeldt, 2013)

En tredje metod som författarna beskriver för en övergång är en viktad avskrivningssats. Denna metod beskriver författarna som ett alternativ när fullständig information i anläggningsregister eller besiktning saknas. Denna metod stöds även i FAR: rekommendationer, RedU 13 för anläggningstillgångar i form av fastigheter (FAR, 2013). Enligt denna metod görs en indelning av tillgångens redovisade värde i komponenter baserat på skick och typ. En viktad avskrivningsprocent beräknas därefter för respektive komponent, där det totalt ska vara 100 % fördelat på alla ingående komponenter.

Enligt RedU 13 kan företag som äger flera fastigheter använda den beräknade avskrivningssatsen för samtliga som kan anses vara av likvärdig typ och förslitning (FAR, 2013). En målsättning för användande av metoden måste vara att ge en så god approximation som möjligt av hur förhållandena blivit om indelning gjorts av företaget i komponenter med olika avskrivningstid. Vid utbyte av en komponent ska denna noteras i ett anläggningsregister och en omvärdering av komponentens avskrivningstid måste göras. Även avskrivningsprocenten för hela tillgången måste beräknas på nytt vid varje utbyte. Detta kommer att föra med sig att färre och färre komponenter kommer att värderas med en viktad avskrivningssats allteftersom komponenter byt ut. (Nordlund, Pramhäll & Drefeldt, 2013)

4.1.5.4 Simulering

Nedan följer en presentation av den genomförda simuleringen. Som nämnts under avsnittet *metod* har syftet med utförandet av en simulering varit att se hur komponentavskrivningar, allt annat lika, påverkar ett företags resultat samt värdet på själva tillgången. Vid fastighetsförvärvet antas värdena ha sett ut på följande sätt:

Tabell 1, Fördelning av anskaffningsvärde (t kr)

Anskaffningsvärde byggnad	20 000
Anskaffningsvärde mark	5 000
Anskaffningsvärde fastighet	25 000

Bildförklaring: Tabellen visar uppdelningen av fastighetens anskaffningsvärde i byggnad och mark. Anskaffningsvärdet för byggnaden kommer att utgöra det avskrivningsbara beloppet.

Tabell 2. Uppdelning i komponenter och redovisat värde (tkr)

Komponenter	Fördelning av Anskaffningsvärde	Ackumulerade Avskrivningar	Procentsats	Redovisat värde 2013	Återstående Nyttjandeperiod
Fasad	700	20	4 %	680	20
Tak	1000	660	2 %	340	8
Stammar	2000	300	10 %	1 700	20
Fönster	800	460	2 %	340	4
Kök	1300	790	3 %	510	15
Badrum	1 200	690	3 %	510	15
Installationer	1 500	990	3 %	510	20
Övrigt (stomme)	11 500	910	73 %	12 410	50
Totalt	20 000	3000	100 %	17 000	-

Bildförklaring: Tabellen visar indelningen i komponenter och fördelningen av fastighetens redovisade värde. Tabellen visar även varje komponents beräknade återstående nyttjandeperiod.

Simuleringen genomförs för en tidsperiod på tio. Under denna tid antas två utbyten av komponenter ske, fastighetens tak och fönster. Dessa utbyten sker år 2018 respektive 2020. Utbytet som sker år 2018 är ett planerat utbyte av fönster till följd av att dess nyttjandeperiod är slut. Komponenten har alltså skrivits av i sin helhet. Komponenten som byts ut 2020, taket, är dock inte ett planerat utbyte. Nyttjandeperioden för komponenten är ännu inte slut, vilket betyder att hela anskaffningsvärdet ännu inte är avskrivet. I *tabell 3* visas de årliga kostnaderna vid tillämpning av en komponentmetod fördelat mellan avskrivningar och kostnader i samband med komponentutbyte. De årliga totala kostnaderna i resultaträkningen består enbart av kostnader för avskrivningar. Ett undantag sker dock under år 2020 då en kostnad om 85 tkr uppstår till följd av det icke planerade utbytet av taket. Denna kostnad består av det kvarstående ännu ej avskrivna beloppet för komponenten. Som tidigare nämnts ska detta värde kostnadsföras direkt, i enlighet med riktlinjerna från SABO.

Tabell 3. Komponentmetod, kostnadsfördelning mellan avskrivningar och komponentutbyten (tkr)

År	Avskrivning	Utbyte av komponent	Totalt
2014	- 588		- 588
2015	- 588		- 588
2016	- 588		- 588
2017	- 588		- 588
2018	- 598		- 598
2019	- 598		- 598
2020	- 615	- 85 *	- 700
2021	- 615		- 615
2022	- 615		- 615
2023	- 615		- 615
Summa	- 6 011	- 85	- 6 096

Bildförklaring: Tabellen visar den årliga kostnadsfördelningen mellan avskrivningar och komponentutbyten. Av tabellen framgår att den årliga kostnaden enbart består av avskrivningar, med undantag år 2020.

* Det redovisade värdet som var kvar vid utbyte av komponent.

Vid tillämpning av en prestandahöjande ansats kommer de årliga kostnaderna dels bestå av avskrivningar och dels de totala kostnaderna som uppstår i samband med de två utbytena av komponenter. I tabell 4 presenteras den årliga kostnadsfördelningen mellan avskrivningar och kostnader för utbyten. Kostnaden för komponentutbytet är beräknat genom att nuvärdesberäkna ett historiskt anskaffningsvärde med en räntesats på 2 procent.

Tabell 4. Prestandahöjande ansats, kostnadsfördelning mellan avskrivningar och komponentutbyten (tkr)

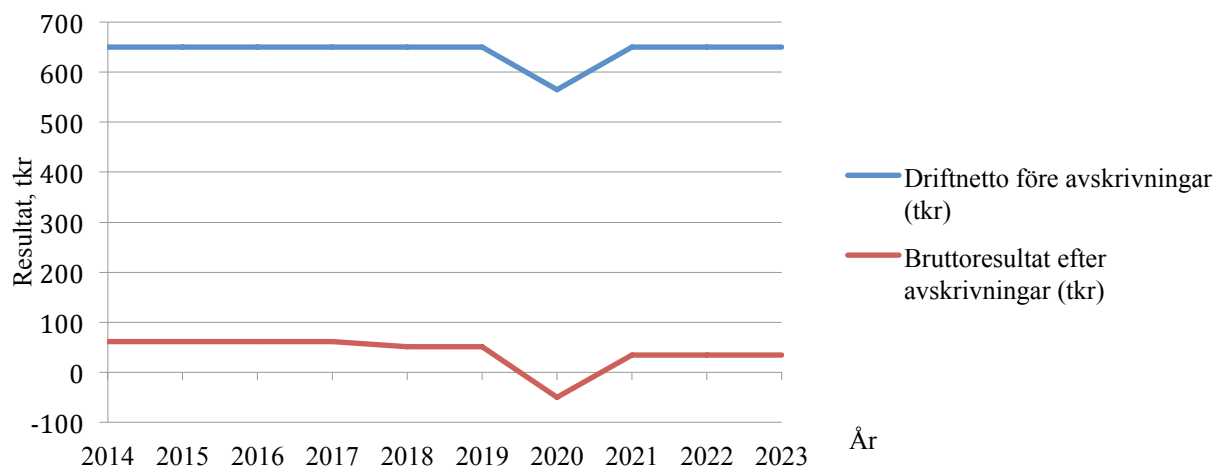
År	Avskrivning	Utbyte av komponent	Totalt
2014	- 200		- 200
2015	- 200		- 200
2016	- 200		- 200
2017	- 200		- 200
2018	- 200	- 1 428	- 1 628
2019	- 200		- 200
2020	- 200	- 1 189	- 1 389
2021	- 200		- 200
2022	- 200		- 200
2023	- 200		- 200
Summa	- 2000	- 2617	- 4 617

Bildförklaring: Tabellen visar den årliga kostnadsfördelningen mellan avskrivningar och kostnader i samband med renoveringar, utbyte av komponent. Den totala kostnaden för utbyte av komponent är nuvärdesberäknat baserat på ett historiskt anskaffningsvärde och en räntesats på 2 %.

Vid jämförelse av *tabell 3* och *tabell 4* kan utläsas att vid tillämpning av en komponentmetod kommer de årliga kostnaderna att ha en relativt jämn fördelning. Vid tillämpning av en prestandahöjande ansats kommer den årliga kostnaden att variera i större utsträckning. Detta beror på det faktum att komponentutbyten inte periodiseras enligt en komponentmetod utan, som nämnts ovan, kostnadsförs i sin helhet. Detta är en av en prestandahöjande ansats effekter; fler kostnader kostnadsförs direkt (Hellman, Pramhäll & Nordlund, 2011). De totala avskrivningarna för perioden som simuleringen utförs kommer dock att vara lägre enligt denna ansats (4617 tkr jämfört med 6096 tkr).

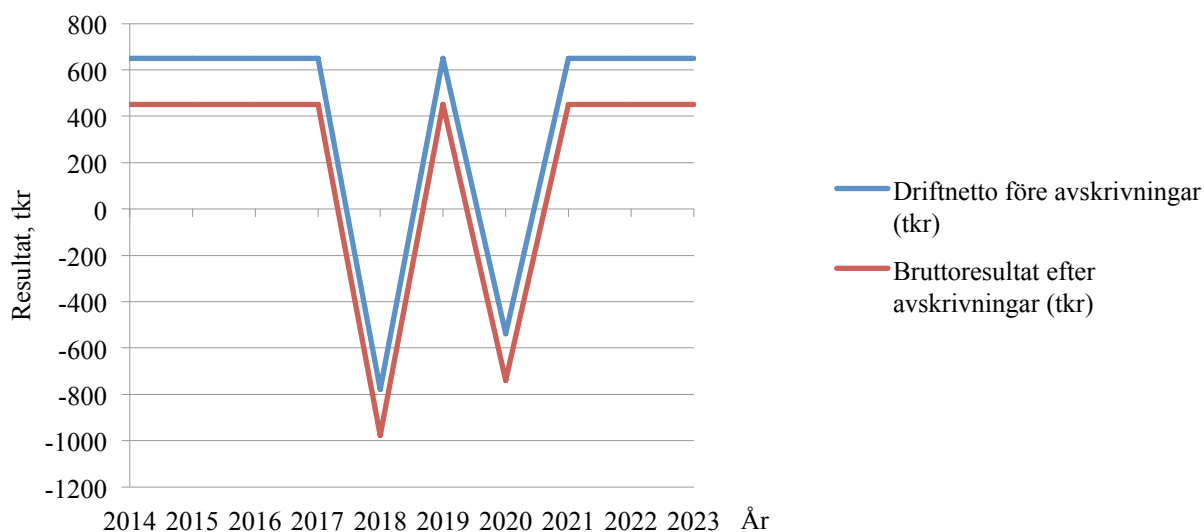
I *figur 2* och *figur 3* visas resultatutvecklingen vid tillämpning av de olika metoderna. Graferna i de båda figurerna visar dels fastighetens driftnetto före avskrivningar och dels bruttoresultat efter avskrivningar. Till driftnettot har ett fiktivt värde på 650 tkr använts, driftnettot innefattar hyresintäkter minus underhålls- och driftkostnader vilket leder till att även driftnettot påverkas av vilken ansats som används, eftersom olika mycket kostnadsförs beroende på vald ansats. Av figurerna kan utläsas att tillämpning av en komponentmetod leder till en jämnare resultatfördelning över simuleringens tidsperiod än vid tillämpning av en prestandahöjande ansats. Grafen för den prestandahöjande ansatsen visar relativt stor avvikelse i både driftnetto och bruttoresultatet under de år ett komponentutbyte genomförs. De stora avvikelserna tyder på att resultatet kommer underskattas de år utbyte av komponent sker och överskattas övriga åren, detta eftersom inte kostnaden periodiseras och fördelas över sin nyttjandeperiod.

Figur 2. Komponentmetod, resultatutveckling

Bildförklaring: Figuren visar grafer över resultatutvecklingen för fastigheten vid tillämpning av en komponentmetod för avskrivningar. Graferna visar fastighetens driftnetto före avskrivningar och bruttoresultat efter avskrivningar.

Figur 3, Prestandahöjande ansats, resultatutveckling.

Bildförklaring: Figuren visar grafer över resultatutvecklingen för fastigheten vid tillämpning av en prestandahöjande ansats. Graferna visar fastighetens driftnetto före avskrivningar och bruttoreultat efter avskrivningar.

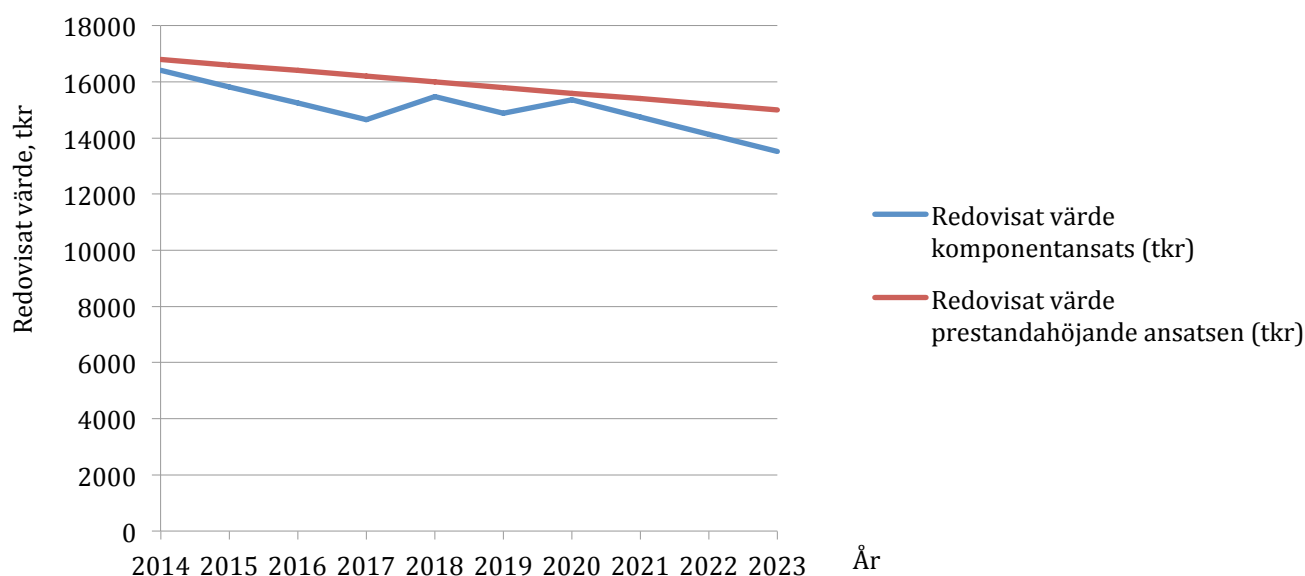
I *tabell 5* visas förändringen av fastighetens bokförda värde under simuleringens tidsperiod. I *figur 4* följer en illustration av förändringen. Av figuren kan utläsas att en komponentmetod kommer att leda till en variation i fastighetens redovisade värde. Detta beror på att de år ett komponentbyte görs kommer detta värde föras till tillgångens värde. Detta kan utläsas av de två topparna år 2018 och 2020. Den prestandahöjande ansatsen kommer däremot att uppvisa ett redovisat värde för fastigheten vilken minskar i linjär takt med avskrivningsbeloppet.

Tabell 5. Utveckling av redovisat värde. (tkr)

År	Redovisat värde, komponentmetod	Redovisat värde, prestandahöjande ansats
2014	16 412	16 800
2015	15 824	16 600
2016	15 235	16 400
2017	14 647	16 200
2018	15 477	16 000
2019	14 879	15 800
2020	15 367	15 600
2021	14 752	15 400
2022	14 136	15 200
2023	13 521	15 000

Bildförklaring: Tabellen visar fastighetens årliga redovisade värde i tkr uppdelat på komponentmetod och prestandahöjande ansats.

Figur 4. Utveckling av fastighetens redovisade värde.

Bildförklaring: Figuren visar fastighetens årliga redovisade värde i tkr uppdelat på komponentmetod och prestandahöjande ansats.

Sammanfattningsvis har denna simulering visat att genom att tillämpa en komponentmetod kan företag uppnå en jämnare resultatutveckling, allt annat lika, än genom att tillämpa den prestandahöjande ansatsen. Fastighetens redovisade värde kommer även att variera beroende på vilka förbättringsåtgärder som görs, vilket inte är fallet vid tillämpning av en prestandahöjande ansats. Resultatet av den utförda simuleringen visar således att införande av en komponentmetod för avskrivningar på materiella anläggningstillgångar kommer att få effekter för både resultat- och balansräkning i den finansiella rapporten.

4.2 Användarnas incitament och upplevelser

4.2.1 Intervju med fallföretag

4.2.1.1 Förberedelser

Gemensamt för fastighetsföretagen som intervjuats i denna studie är att samtliga företagen har ett pågående arbete med övergången till K3 och komponentavskrivningar, ett arbete som varit pågående under en längre tid. Anledningen till de tidiga förberedelserna är att det nya kravet medför ett nytt sätt för företagen att arbeta med sina fastigheter. Framförallt är den administrativa bördan något som företagen lyfter fram då den har ökat för fastighetsföretagen i denna studie. Förberedelserna för företagen i denna studie har i huvudsak bestått av

deltagande på seminarier och konferenser som intresseorganisationen SABO och olika revisionsbyråer anordnat. SABO har även gett ut riktlinjer som fastighetsföretagen har använt sig av i sina förberedelser. På Humlegården Fastigheter AB har man förutom deltagande i seminarium, även tagit hjälp av företag som specialiserar sig på just hantering av komponentavskrivningar. Anledningen till detta har varit att företaget vill att avskrivningarna på bästa sätt ska uppnå de förväntningar som de har på komponentmetoden.⁴ Att det nya regelverket kräver en hel del av företagen visar sig i bland annat företag X förberedelser, vilka har gjort förändringar i sitt IT-system för att möjliggöra administrationen av fastigheternas komponenter på bästa sätt.⁵

4.2.1.2 Generella upplevelser

Enligt Johan Holmgren, fastighetsekonom på SABO, har det funnits många kritiker till införandet av komponentavskrivningar. Detta på grund av det extra administrativa arbetet som övergången kräver. Frågeställningen har varit huruvida nyttan kan anses överstiga kostnaderna. Enligt Holmgren är dock fler positiva till tillämpningen av en komponentmetod idag. Holmgren menar att när komponentindelningen väl är genomförd inser många av företagen att kontrollen av komponenterna kommer att förbättras och att resultatet blir jämnare över åren. Detta är något som vanligtvis uppskattas av företagen.⁶

Enligt Lars Andersson, Humlegården Fastigheter AB, är den generella bilden att det råder stor osäkerhet kring hantering och praktisk tillämpning av en komponentmetod. Företagets upplevelse är att det saknas klar vägledning kring tillvägagångssättet för komponentindelningen, vilket de anser skapar stor osäkerhet både inom det egna företaget och hos andra.⁷ Även andra företag i denna studie delar samma bild. Anders Dahl, chef för ekonomi och administration på AB Ängelholmshem. Dahl menar att bristen på tydliga direktiv och riktlinjer bidrar till stor variation i tillämpning mellan företag och dess bedömning av vad som bland annat anses vara en betydande komponent.⁸ En generell uppfattning som Lars Andersson fått när han har haft kontakt med andra fastighetsbolag är att de vill undvika att klassas som K3-företag om möjligheten finns, just för att undvika det krångliga arbete som komponentavskrivningar medför.⁹

4.2.1.3 Förväntat utfall

Samtliga fallföretag är medvetna om att komponentavskrivningar kommer att ha en inverkan på deras finansiella rapport. De olika företagen i denna studie lyfter dock fram olika aspekter kring utfallet.

⁴ Andersson, Lars; Ekonomichef Humlegården Fastigheter AB, 2014. Intervju 7 maj.

⁵ Redovisningschef; Företag X. 2014. Intervju 13 maj.

⁶ Holmgren, Johan; Fastighetsekonom SABO. 2014. Intervju 24 april.

⁷ Andersson, Lars; Ekonomichef Humlegården Fastigheter AB, 2014. Intervju 7 maj.

⁸ Dahl, Anders; Redovisningschef AB Ängelholmshem. 2014. Intervju 7 maj.

⁹ Andersson, Lars; Ekonomichef Humlegården Fastigheter AB, 2014. Intervju 7 maj.

Erik Johansson, HFAB, framhåller att komponentavskrivningar infördes i syfte att ge en mer rättvisande bild av tillgångarna. Enligt Johansson kommer dock inte komponentmetoden ha någon större effekt på storleken på deras avskrivningar. Johansson menar att detta beror på att de har bostäder och att det hade sett annorlunda ut om de i huvudsak innehåft lokaler. Enligt Johansson uppvisade företaget redan innan införandet en rättvisande bild. Vid tillämpning av en komponentmetod ökar deras avskrivningar med 0,1 %, från 2,0 % till 2,1 %. På längre sikt tror dock Johansson att det redovisade resultatet kommer att bli högre och att balansslutningen ökar. Detta då färre kostnader kommer att kostnadsföras direkt utan istället periodiseras och skrivs av.¹⁰

En effekt som fallföretag X lyfter fram är att den ekonomiska livslängden kan tänkas bli kortare än den tekniska. Om en komponent har en ekonomisk livslängd på 40 år kan den tekniska livslängden i själva verket vara på 50 år, då sker en utrangering när komponenten i verkligheten har en livslängd kvar på 10 år.¹¹

Samtliga företag är eniga om att komponentavskrivningar kommer att innebära förändringar för redovisningen och den finansiella rapporten. Vilken påverkan förändringen kommer få för företagets intressenter råder det dock delade meningar om. Långivare och ägare är en intressent som de flesta av företagen tar upp som viktiga intressenter.

Humlegården AB och Bostads AB Poseidon tror inte att banken kommer att påverkas i någon större utsträckning av en övergång till komponentavskrivningar. Lars Andersson, Humlegården AB, framhåller att eftersom banker tar hänsyn till fastigheternas värde vid beslut om finansiering, kommer en komponentindelningen troligen inte påverka deras beslut.¹² Jessica Kruse på Bostads AB Poseidon tror inte heller att banken kommer att påverkas av komponentavskrivningar då de på fastighetsbolaget varit noga med att påpeka att deras huvudsakliga arbete inte förändrats, förutom att de nu tillämpar en komponentmetod för avskrivningar.¹³ Fallföretagen AB Ängelholmshem och HFAB anser dock att det kan finnas anledning att tro att bankerna kommer att påverkas. Anledningen är att metoden leder till en ökad tydlighet av fastigheterna i den finansiella rapporten.¹⁴ Anders Dahl på Ängelholmshem menar att komponentavskrivningar bidrar till en mer rättvisande bild av företaget, vilket han menar skulle kunna vara positivt för banken. Dahl hävdar att den rättvisande bilden är något företag alltid strävar efter vilket gynnar intressenterna.¹⁵

¹⁰ Johansson, Erik; Chef för affärsstöd (ekonomi, IT och personal) HFAB. 2014. Intervju 6 maj.

¹¹ Redovisningschef; Företag X. 2014. Intervju 13 maj.

¹² Andersson, Lars; Ekonomichef Humlegården Fastigheter AB, 2014. Intervju 7 maj.

¹³ Kruse, Jessica; Ekonomichef Bostads AB Poseidon. 2014. Intervju 15 maj.

¹⁴ Johansson, Erik; Chef för affärsstöd (ekonomi, IT och personal) HFAB. 2014. Intervju 6 maj.

¹⁵ Dahl, Anders; Redovisningschef AB Ängelholmshem. 2014. Intervju 7 maj.

4.2.1.4 Positiva upplevelser

De flesta av fastighetsföretagen lyfter fram den rättvisande bilden som positivt med införandet av komponentavskrivningar. Resonemanget grundas på att komponenter kommer att skrivas av över respektive nyttjandeperiod istället för att hela fastigheten skrivs av i samma takt. Jessica Kruse, Bostads AB Poseidon, är en av dem som är positiv till att komponenterna särskiljs och att de redovisas separat i redovisningen. En mer detaljerad avskrivning anser Kruse kommer att spegla verkligheten på ett bättre sätt.¹⁶ Även Anders Dahl, AB Ängelholmshem, menar att redovisningen kommer bli mer rättvisande genom att tillämpa en komponentmetod. Dahl framhåller att en komponentindelning möjliggör bättre och tydligare anläggningsregister av fastigheterna. Ett bättre anläggningsregister underlättar planeringen och översikten av verksamheten, vilket är en positiv effekt av övergången till en komponentmetod.¹⁷ Andra som även lyfter fram att en komponentmetod ger en bättre kontroll av den egna verksamheten är Stefano Prestinoni, AB Familjebostäder. Prestinoni upplever att den största nyttan med en komponentindelning är bättre kontroll och kunskap om verksamheten, detta genom att olika komponenter identifieras vilket i sin tur möjliggör ökad kontroll över fastighetens olika beståndsdelar.¹⁸

Lars Andersson, Humlegården AB, anser att en positiv effekt av en komponentindelning är att företaget tillåts att särskilja vissa komponenter av fastigheten. Andersson menar exempelvis att det kan finnas anledning att skriva av komponenter med kortare livslängd, än själva byggnaden, på kortare tid.¹⁹ Redovisningschef på företag X menar att ett bättre redovisat resultat är något som är positivt. Detta sker genom att stora ombyggnadsprojekt aktiveras i balansräkningen istället för att kostnadsföras direkt i resultaträkningen, vilket leder till ett bättre resultat.²⁰

4.2.1.5 Negativa upplevelser

De mest framträdande negativa upplevelserna som framkommit under intervjuerna har varit det extra arbete som övergången till en komponentmetod har kommit att kräva. Lars Andersson på Humlegården AB tar dock upp att han tror att metoden kommer att leda till en mindre rättvisande bild. Detta då företaget är verksamt i Stockholm, en stad där markpriset stiger, vilket leder till att en rättvisande bild inte ges. Andersson menar även att komponenterna troligen kommer att skrivas av i en för snabb takt, vilket inte leder till att en mer rättvisande bild ges. Vidare ger Andersson som ytterligare exempel på en negativ konsekvens av införandet att företagets utrangeringar kommer att göras med hjälp av schabloner, vilket inte heller får anses höja kvaliteten på redovisningen.²¹

¹⁶ Kruse, Jessica; Ekonomichef Bostads AB Poseidon. 2014. Intervju 15 maj.

¹⁷ Dahl, Anders; Redovisningschef AB Ängelholmshem. 2014. Intervju 7 maj.

¹⁸ Prestinoni, Stefano, Ekonomichef AB Familjebostäder. 2014. Intervju 14 maj.

¹⁹ Andersson, Lars; Ekonomichef Humlegården Fastigheter AB, 2014. Intervju 7 maj.

²⁰ Redovisningschef; Företag X. 2014. Intervju 13 maj.

²¹ Andersson, Lars; Ekonomichef Humlegården Fastigheter AB, 2014. Intervju 7 maj.

Inte heller Erik Johansson på HFAB anser att företaget kommer få någon ökad nytta av komponentavskrivningar, då företaget redan före införandet haft en bra och tydlig underhållsplan. I underhållsplanen har de redan sen tidigare haft information kring nyttjandetiden för byggnadens olika beståndsdelar.²² Att en komponentmetod underlättar för företaget att planera sin verksamhet, anser Lars Andersson vara en god tanke, men menar samtidigt att man inte kan förutspå hur utfallet i själva verket blir.²³

Att införandet av komponentavskrivningar har krävt extra tid och arbete är samtliga fallföretag eniga om. Att övergången till en komponentmetod har inneburit mer arbete än vad som kunnat förutspås har bland annat redovisningschef på företag X upplevt. Intervjupersonen menar att företaget trodde att övergången till komponentavskrivningar skulle vara enkla.²⁴ Att övergången till avskrivningsmetoden inledningsvis kommer att innebära både ökade kostnader och merarbete för de anställda inom företaget är Anders Dahl enig om med övriga företag. Detta anser Dahl dock ska ses som en engångsföreteelse då dessa kommer försvinna allteftersom övergången genomförs.²⁵

²² Johansson, Erik; Chef för affärsstöd (ekonomi, IT och personal) HFAB. 2014. Intervju 6 maj.

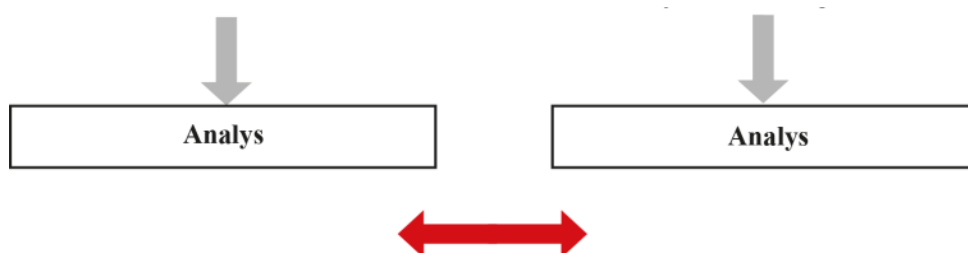
²³ Andersson, Lars; Ekonomichef Humlegården Fastigheter AB, 2014. Intervju 7 maj.

²⁴ Redovisningschef; Företag X. 2014. Intervju 13 maj.

²⁵ Dahl, Anders; Redovisningschef AB Ängelholmshem. 2014. Intervju 7 maj.

5. Analys

Nedan följer den analys som avser att förena studiens empiriska resultat med det teoretiska ramverket. Inledningsvis analyseras normgivarens motiv till införandet av komponentavskrivningar i regelverket K3 samt det utfall som simuleringen visade. Därefter flöjer en analys av företagets incitament till efterlevnad av regelverket och huruvida en skillnad däremellan kunnat utläsas.

5.1 Normgivarens motiv till införandet av ett nytt regelverk och dess utfall

Enligt BFN är redovisningens syfte att tillhandahålla information om företags finansiella ställning (BFN, 2012). Som tidigare nämnts är BFN normgivare och ansvarig för utveckling av god redovisningssed samt att anpassa redovisningens regelverk till dess användare. Vid intervjun med Eva Sundberg, jurist på BFN, framkom att nämndens syfte med att införa en komponentmetod i det nya regelverket K3, var att höja kvaliteten på redovisningen och den finansiella rapporten. Sundberg menar att det tidigare använda regelverket innehöll för mycket förenklingar, vilket kan uppfattas som brister i redovisningen. Vidare nämnde Sundberg att den grupp som framförallt kommer att gynnas av en höjd kvalitet på redovisningen är företags olika intressenter.²⁶

Utifrån BFN:s svar tolkar författarna av denna uppsats att införandet av en komponentmetod i det nya regelverket K3 kan vara ett ytterligare steg mot att vidareutveckla god redovisningssed.

En simulering genomfördes i syfte att förstå det verkliga utfallet av tillämpning av en komponentmetod och därigenom skapa förståelse för normgivarens motiv till införandet. Simuleringen visar att vid tillämpning av metoden, enligt de utgivna riktlinjerna, kommer utfallet att bli ett jämnare årligt resultat och ett redovisat värde som speglar utförda komponentutbyten vilket kan höja kvaliteten som normgivaren påpekat. Att ett jämnare årligt resultat redovisas beror på att utgifterna för utbyte av en komponent periodiseras över sin nyttjandeperiod istället för att i sin helhet kostnadsföras i resultaträkningen. Detta kommer att medföra bättre matchning av kostnader och intäkter. Således finns det möjligheter att

²⁶ Sundberg, Eva; Jurist BFN. 2014. Intervju 25 april

efterleva både matchnings- och periodiseringsprincipen på ett bättre sätt, än vad som tidigare varit möjligt. Som visats i simuleringen leder, den tidigare vanligt tillämpade, prestandahöjande ansatsen till att resultatet överskattas de år ett komponentutbyte inte utförs och underskattas de år de görs. Komponentutbytena kostnadsförs enligt denna metod i sin helhet utan att periodiseras över nyttjandeperioden. Således kommer redovisningen att göras med större försiktighet vid tillämpning av en komponentmetod. Även försiktighetsprincipen kan således anses kunna efterlevas på ett bättre sätt.

Författarna av denna uppsats gör således bedömningen att vid tillämpning av en komponentmetod, i enlighet med utgivna riktlinjer, kommer kvaliteten på redovisning och den finansiella rapporten att öka. Denna bedömning görs med utgångspunkt i redovisningens grundläggande syfte och principer, vilka angetts i *avsnitt 4.1*. Utfallet av införandet av komponentavskrivningar kommer således att stämma överens med normgivarens motiv, så länge riktlinjer tillämpas av företagen. Därmed är det värt att tillägga att utfallet av simuleringen troligtvis hade varit annorlunda om inte riktlinjerna använts som utgångspunkt vid införandet. BFN hade för avseende att öka kvaliteten på redovisningen i syfte att gynna användarna av den finansiella rapporten, det vill säga företagets intressenter. Huruvida företagen kommer att tillämpa en komponentmetod på det sätt som nämnden avsett kommer sannolikt att ha att göra med hur företagen ser på sina intressenter och om detta sätt är lika det sätt som nämnden anser att relationen bör se ut. För att avgöra hur företaget förhåller sig till sina intressenter krävs således en analys av vilka intressenter företagen har och hur de förhåller sig till dem. Författarna av denna uppsats ser att det kan finnas ett samband mellan hur företagen förhåller sig till sina intressenter och hur mycket tid och engagemang de lägger ner på redovisningen, vilket kan komma att påverka kvaliteten på redovisningen.

För de företag som uppfyller kraven för K3-regelverket, är en tillämpning av en komponentmetod tvingande. Att regelverket är principbaserat ger däremot företagen utrymme att göra egna tolkningar av regelverket. Således finns det en risk för att skillnader uppkommer i tillämpningen mellan olika företag och därmed även i utfallet på den finansiella rapporten. Detta kan förstås med hjälp av PAT som försöker förklara varför ett företag väljer en viss typ av redovisningsmetod. Med tendenser av ett opportunistiskt beteende kommer företaget att först och främst se till sin egen nytta vilket kan komma att påverka deras redovisning på ett sätt som gynnar dem själva.

5.2 Användarnas incitament till efterlevnad av regelverket

Företagens incitament till att efterleva det nya regelverket K3 med avseende på komponentavskrivningar kan tänkas bero på ett antal olika faktorer. Dels kan det komma att avgöras av hur legitim normgivaren, BFN, anses vara av företagen. Dels kan hur väl BFN:s motiv till införandet av regelverket stämmer överens med företagets egen uppfattning om behovet av det. Under intervjuerna framkom inget som skulle tyda på att normgivaren saknar legitimitet. Snarare framkom att samtliga fallföretag engagerat sig inför regelinförandet och

valt att spendera tid och resurser på förberedelser. Således gör författarna av denna studie konstaterandet att en brist på legitimitet inte leder till incitament hos företagen att inte efterleva regelverket. För en analys av den senare faktorn, hur väl BFN:s motiv till införandet stämmer överens med företagets uppfattning kommer BFN:s motiv att användas som utgångspunkt. Det huvudsakliga syftet var som nämnts ovan att höja kvaliteten på redovisningen och den finansiella rapporten. Ett ytterligare syfte var att gynna intressenter till företaget, alltså användarna av den finansiella rapporten.

Samtliga fallföretag ansåg att införandet av komponentavskrivningar kommer att leda till en mer rättvisande bild av fastigheternas förbrukningsmönster. En rättvisande ansågs även av samtliga fallföretag vara positivt och något att sträva efter. Således kan konstaterandet göras att en enighet finns mellan företagen och BFN när det kommer till åsikten om att en god kvalitet på redovisningen och den finansiella rapporten är positivt. Dock visade intervjuerna andra områden där det kan tänkas finnas en risk för att företagen har incitament att inte efterleva regelverket på det sätt som nämnden avsett. Som exempel visade intervjun vissa avvikelser när det kommer till inställningen till intressenter, vilka är de verkliga användarna av den finansiella rapporten. En skillnad mellan BFN:s och företagets inställning till intressenters vikt kan tänkas leda till konsekvenser för tillämpningen av komponentmetoden. Detta då det under intervjuerna framkom att tillämpning av metoden är både kostnadskrävande och resurskrävande för företagen.

För att undersöka vilket förhållande som finns mellan företagen och dess intressenter kan med fördel en intressentanalys genomföras. Som ett första steg i analysen måste konstaterande göras kring vad för intresse som kan finnas till de olika företagen och vilka aktörer som kan tänkas inneha dessa intressen i företagen. Freeman & Reed (1983) definierar en intressent som en identifierbar grupp av individer vilka är beroende av organisationens överlevnad. Exempel på grupper som ryms inom denna definition ges som bland annat aktieägare, kunder, leverantörer och vissa finansiella institutioner. (Freeman & Reed, 1983, s. 91) Vidare delar Clarkson (1995) in intressenter utifrån om det finns ett primärt eller sekundärt intresse i företaget. Utifrån denna definition görs bedömningen att möjliga intressenter till fallföretagen huvudsakligen utgörs av ägare, långgivare, hyresgäster, leverantörer, anställda och samhället. Som ett andra steg i intressentanalysen söker författarna av denna uppsats förståelse för vilken relation som finns mellan fallföretagen och dess intressenter. Mitchells, Agles och Woods (1997) kategorisering baserat på *makt*, *legitimitet* och *brådskanie* kan med fördel användas i detta syfte. Det kan tänkas att företagen kommer att förhålla sig till sina intressenter på olika sätt beroende på ägarförhållande, finansieringsmöjligheter och verksamhetens utformning och inriktning. Det går därför inte för författarna av denna studie att ge en generell bild över hur förhållandet mellan företagen och dess intressenter ser ut i stort.

Utifrån intervjuerna med fallföretagen inom fastighetsbranschen framkom att företagen ansåg att endast långgivare och aktieägare utgjorde de huvudsakliga intressenterna. Att dessa skulle bli direkt påverkade av en övergång till en komponentmetod trodde däremot inte majoriteten av företagen. Detta trots att flera trodde att komponentavskrivningar skulle leda till en mer

rättvisande bild av företagen i sig. Att förstå relationen till sina intressenter är av stor vikt för företagen, vilket kan förstås med utgångspunkt i en agentteori. Teorin söker, som tidigare nämnts, förstå hur agentkostnader kan minimeras genom en effektiv hantering av intressenterna genom olika typer av kontrakt (Deegan & Unerman, 2011, s. 264). Redovisningen utgör ett vanligt underlag för intressenter vid sin bedömning av företagen. Enligt ett effektivitetsperspektiv inom PAT kan företag göra en direkt kostnadsbesparing, i form av bättre villkor från finansiärer och ägare, genom att presentera en så rättvisande och korrekt återgivande finansiell rapport.

Att företagen endast identifierat två intressenter och inte antar att dessa kommer ha någon nytta av komponentavskrivningar riskerar att medföra incitament att inte tillämpa en komponentmetod på det sätt som nämnden avsett. En utgångspunkt inom PAT är att företag kommer att agera nyttomaximerande och kommer, i enlighet med ett opportunistiskt perspektiv, att välja en redovisning som gynnar dem själva om tillfälle ges. I detta fall ger det principbaserade regelverket företagen utrymme till att göra tolkningar, vilket riskerar att medföra felaktigheter i utfallet vilka i så fall inte skulle förbättra kvaliteten på redovisningen på så sätt som nämnden avsett. Det kan även finnas andra aspekter som påverkar företagens vilja att lägga ner det arbete som krävs för komponentavskrivningar, vilket skulle kunna vara den administrativa bördan som flertalet av företagen ansåg som betungande.

Att företagen inte ansåg att intressenterna kommer att få någon ökad nytta av införandet av en komponentmetod kan förstås utifrån intressentteorin. Som tidigare nämnts utgör den finansiella rapporten ett viktigt underlag i fall där intressenten ställer implicita krav på företagen, vilka inte går att kontrollera i form av kontrakt. Val av redovisningsmetod eller val av tillämpning kommer att ha en inverkan utfallet av den finansiella rapporten, vilket ställer krav på intressenten att kunna justera för sådana skillnader. Enligt Bowen, DuCharme & Shores (1995) saknas en sådan kompetens sannolikt hos merparten av intressenter vilket leder till att val av metod inte kommer att påverka intressentens bedömning. Detta skulle kunna vara en anledning till att fallföretagen inte ansåg att komponentavskrivningar påverkar dess intressenter, då de sannolikt utan den rätta kompetensen inte kommer att märka någon skillnad.

Således kan konstaterandet göras att den grundläggande inställningen till redovisningens syfte stämmer överens mellan BFN och fallföretagen. Skillnaden som har kunnat påvisas är inställningen till användarnas behov av redovisningen och den finansiella rapporten. Fallföretagen delade åsikten om att dess intressenter sannolikt inte kommer att märka någon skillnad av införandet av komponentavskrivningar, vilket kan skapa incitament att tillämpa regelverket efter egen nytta snarare än att uppvisa en så rättvisande bild som möjligt.

6. Slutsats

Inför införandet av regelverket K3 var debatten stor om det faktum att komponentavskrivningar kommer att vara tvingande för företag som innehar stora materiella anläggningstillgångar. Den omfattande kritiken mot tillämpning av avskrivningsmetoden gav upphov till författarna av denna uppsats undran om incitament kan finnas hos företagen att inte tillämpa regelverket på det sätt som normgivaren avsett och vad detta i så fall skulle få för konsekvenser. Denna uppsats har således syftat till att undersöka huruvida det finns en skillnad mellan normgivarens motiv till införandet av regelverket och användarnas incitament att tillämpa regelverket på det sätt som avsetts.

Det empiriska resultatet av studien visar att motivet till införandet av komponentavskrivningar var att höja kvaliteten på redovisningen. Den genomförda simuleringen syftade till att förstå utfallet av avskrivningsmetoden och ledde till att konstaterandet kunnat göras att vid en korrekt tillämpning kommer kvaliteten på den finansiella rapporten att öka. Dock framkom det under studiens gång att det hos fallföretagen finns risk för incitament som kan komma att leda till att företagen inte vill lägga ner den tid på tillämpning av regelverket som krävs för att kvaliteten faktiskt ska bli bättre, något som ett principbaserat regelverk medger. Detta baseras på att det under intervjuerna framkom en skillnad mellan normgivarens och företagens inställning till användarna av den finansiella rapporten, intressenterna. Då BFN ansåg att det främst är i deras intresse som komponentavskrivningar införs, ansåg företagen att deras intressenter sannolikt inte kommer att märka någon skillnad och därmed inte få ökad nytta av metoden tillämpas. Den teoretiska utgångspunkten i PAT som syftat till att förstå företagens inställning till redovisningen utgår från att det finns nyttomaximerande och opportunistiska beteenden, vilket leder till en risk att företagen kommer tillämpa metoden efter eget intresse snarare än i dess intressenters.

Således görs slutsatsen i denna studie att en uppenbar skillnad mellan normgivarens motiv till införande av komponentavskrivningar och företagens incitament att efterleva regelverket inte går att påvisa. Däremot kan påvisas att det finns en risk att företagen har incitament att inte tillämpa avskrivningsmetoden fullt ut på det sätt som avsetts. Därmed kan utfallet vara svårt att förutspå och om kvaliteten på redovisningen verkligen blir bättre eller inte. Huruvida detta verkligen blir fallet kommer bli för framtida forskare att undersöka.

7. Förslag till vidare forskning

Som nämnts ovan har det i denna studie varit svårt att dra någon slutsats om det verkliga utfallet av företagets tillämpning av en komponentmetod. En sådan undersökning kräver att företagen implementerat komponentmetoden fullt ut. Således kan det vara av relevans för framtida studier att undersöka hur det verkliga utfallet faktiskt blev i relation till BFN:s motiv. Det kan även vara av relevans att genomföra en simulering som innehåller inte bara en indelning i komponenter utan flera olika för att förstå hur variationen av tillämpning påverkar utfallet. Även andra branscher med stora materiella anläggningstillgångar påverkas av införandet av komponentavskrivningar. Därmed kan det finnas en anledning till att göra en studie i olika branscher och undersöka om det finns olika inställning beroende på bransch.

Ett angränsande område, som snarare behandlar nyttan, hade kunnat vara att undersöka hur intressenterna upplever förändringen. Kan intressenterna tillgodogöra sig den höjda kvaliteten på den finansiella rapporten som nya regelverk medför?

Då det övergripande syftet för denna studie berör skillnaden mellan en normgivares motiv till införandet av ett nytt regelverk och användarnas incitament att efterleva regelverket, kan metoden för denna studie tänkas vara applicerbar även på andra typer av regelverk där förändring skett.

8. Källförteckning

Böcker:

Broberg, A. & Eriksson, C. (2014). Bokslut & årsredovisning i mindre aktiebolag - K3. Mölnlycke: Björn Lundén information

Bryman, A. & Bell, E. (2005). Företagsekonomiska forskningsmetoder. Malmö: Liber AB

Deegan, C. & Unerman, J. (2011). Financial accounting theory. 2. European ed. Maidenhead: Mc Graw-Hill Education

Drefeldt, C. & Törning, E. (2013). Finansiell rapportering enligt K3 och K2. Lund: Studentlitteratur AB.

Gröjer, J-E. (2011). Grundläggande redovisningsteori. Lund: Studentlitteratur AB

Grönlund, A., Tagesson, T. & Öhman, P. (2010). *Principbaserad redovisning*. 3., [utök. och bearb.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Lundahl, U. & Skärvad, P. (1999). Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer. Lund: Studentlitteratur.

Thomasson, J., Arvidson, P., Lindquist, H., Larson, O. & Rohlin, L.(2006). Den nya affärsredovisningen. Malmö: Liber AB

Elektroniska källor:

AB Familjebostäder (2014) Våra fastigheter <http://www.familjebostader.com/om-oss/om-oss/vara-fastigheter1/vara-fastigheter/> (Hämtad 2014-05-14)

AB Familjebostäder (2013) Årsredovisning 2013 [pdf] http://www.familjebostader.com/om-oss/om-oss/om-foretaget1/fakta_och_ekonomi/ (Hämtad 2014-05-14)

AB Ängelholmskem (2014). Om oss. <http://www.angelholmshem.se/CM/Templates/Article/general.aspx?cmguid=b01f4d92-11bb-4dd3-9f27-c97bd2ca1af0> (Hämtad 2014-05-14)

Bokföringsnämnden (2004). Ändrad inriktning på normgivningsarbetet [pdf] <http://www.bfn.se/aktuellt/nyhetsmeddelande-lang.pdf> (Hämtad 2014-04-04)

Bokföringsnämnden (2012). Bokföringsnämndens vägledning, årsredovisning och koncernredovisning [pdf]. <http://www.bfn.se/REDOVISNING/VAG/VL12-1-K3.pdf> (Hämtad 2014-04-04).

Bokföringsnämnden (2014a). K- projektet <http://www.bfn.se/aktuellt/aktuelltprojekt.aspx> (Hämtad 2014-04-04).

Bokföringsnämnden (2014c), Om BFN <http://www.bfn.se/bfn/infobfn.aspx> (Hämtad 2014-05-27)

Bokföringsnämnden (2014d), BFN:s normgivning <http://www.bfn.se/bfn/normgivning.aspx> (Hämtad 2014-05-27)

Bokföringsnämnden (2014e), Frågor och svar – bokföring <http://www.bfn.se/fragor/fragor-bokforing.aspx> (Hämtad 2014-05-27)

Bostads AB Poseidon (n.d.a) Om Poseidon
http://poseidon.goteborg.se/sv/Om_Poseidon/ (Hämtad 2014-05-14)

Bostads AB Poseidon (n.d.b.) Företagsfakta
http://poseidon.goteborg.se/sv/Om_Poseidon/Foretagsfakta/ (Hämtad 2014.05.20)

FAR (2013) RedU13 - Övergång till komponentmetod - fastigheter [pdf]
http://www.far.se/PageFiles/12152/RedU%2013%20Overgang%20till%20komponentmetod_fastigheter.pdf (Hämtad 2014-04-14)

Fastighetsägarna & SABO (2012). Riktlinjer för komponentredovisning av förvaltningsfastigheter [pdf]. <http://www.fastighetsagarna.se/kunskapsbanken/ekonomi-skatt-och-redovisning/komponentavskrivning> (Hämtad 2014-04-08)

HFAB (n.d.a.) Lev livet i Halmstad – välkommen till HFAB <https://www.hfab.se/Top-Lankar/Om-HFAB/> (Hämtad 2014.05.07)

Humlegården Fastigheter AB (n.d.a.) Humlegården Fastigheter - din affärspartner.
<http://www.humlegarden.se/om-humlegarden-fastigheter/> (Hämtad 2014-05-07)

Humlegården Fastigheter AB (2013) Årsöversikt 2013.
<http://www.humlegarden.se/finansiell-information/> (Hämtad 2014-05-14)

KPMG (2013), En snabbguide i K3 - nytt regelverk för redovisning [pdf]
<http://www.kpmg.com/SE/sv/kunskap-utbildning/nyheter-publikationer/Publikationer-2014/Documents/Snabbguide-i-K3.pdf> (Hämtad 2014-05-27)

PWC (2012) Känn dig lugn inför framtiden - Gör redan nu ditt val mellan K2 och K3 [pdf]
<http://www.pwc.se/sv/redovisning/assets/gor-redan-nu-ditt-val-mellan-k2-och-k3.pdf>
(Hämtad 2014-04-15)

Remissvar:

Danielsson, U. (Castellum AB). 2010. Remissvar.
<http://www.bfn.se/remisser/arkiv/K3/remissvar-k3.aspx> (Hämtad 2014-04-04)

Lennebo, R. (Fastighetsägarna Sverige). 2010.
Remissvar. [http://www.fastighetsagarna.se/aktuellt-och-opinion/remissyttranden/skatter-och-ekonomi/forslag-till-nytt-allmant-rad-med-tillhorande-vagledning-\(k3\)](http://www.fastighetsagarna.se/aktuellt-och-opinion/remissyttranden/skatter-och-ekonomi/forslag-till-nytt-allmant-rad-med-tillhorande-vagledning-(k3)) (Hämtad 2014-04-04)

Artiklar:

Abrahamsson, G. (2013). Hög tid att välja mellan K2 och K3. *Balans* nr. 8.

Bowen, R.M., DuCharme, L. & Shores, D. (1995). Stakeholders' implicit claims and accounting method choice. *Journal of Accounting and Economics* 20 (1995) s. 255-295

Clarkson, M.E. (1995). A stakeholder framework for analyzing and evaluating corporate social performance. *Academy of Management review* 1995, Vol. 20, No. 1. s. 92-117

Eisenhardt, K. M. (1989) Agency Theory: An Assessment and Review. *Academy of Management Review* Vol 14. No. 1, s. 57-74

Freeman, R.E. & Reed, D. L. (1983). Stockholders and Stakeholders: A New Perspective on Corporate Governance. *California Management Review*. Vol XXV No. 3, Spring 1983

Freeman, R.E., Harrison, J.S., Wicks, A.C., Parmar, B.L. & De Colle, S. (2010). Stakeholder Theory: The State of the Art. *The Academy of Management Annals* Vol. 4, No. 1, 2010, s. 403–445

Frooman, J. (1999). Stakeholder influence strategies. *Academy of Management Review* 1999. Vol. 24. No. 2. s. 191-205.

Hellman, N., Pramhäll, C. & Nordlund, B. (2011). Fördjupning: Förbättrad redovisning med komponentansats: Nyttan överstiger kostnaderna. *Balans* nr. 12.

Jamal, K. & Tan, H-T. (2010). Joint Effects of Principles-Based versus Rules-Based Standards and Auditor Type in Constraining Financial Managers' Aggressive Reporting. *The Accounting review* 85 no. 4. s.1325-1346

Jensen, M.C. & Meckling, W.H. (1976) Theory of the firm: Managerial behaviour, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics* 3 s. 305-360

Lambert, R.A. (2001). Contracting theory and accounting, *Journal of Accounting and Economics*, 32 (1-3), s. 3-87.

Mitchell, R.K., Agle, B.R. & Wood, D.J. (1997). Toward a theory of stakeholder identification and salience: defining the principle of who and what really counts. *Academy of Management Review*. Vol 22, no. 4, s. 853-886.

Nordlund, B., Pramhäll, C. & Drefeldt, C. (2013) Hur kan en fastighet delas upp i komponenter vid övergången till K3? *Balans* nr. 3.

Watts, R.L. & Zimmerman, J.L. (1990). Positive Accounting Theory: A Ten Year Perspective. *The Accounting Review* Vol, 65, No, 1 January 1990 s. 131-156